

श्री सत्यविजय जैनप्रणमाला नं. १ *Regd*

सुख्यपाद परमसुख आचार्य श्री विजयकीर्ति.

सुरीश्वरपादपद्मेभ्यो नमो नमः

॥ पोसह विधि ॥

— अन्य सहायक —

तत्समगद निवासी का. हुईसाजी ठाकरजी
(सरपाद)

श्री सत्यविजय जैन प्रणमाला कायंवाहा—
शा बालाभाई सुलचंद—भगदाभाद.

जैन एडमोकेट प्रेस बीकानेर-जयदाबाद.
बाहीलाल बापुलाल, चाहे जापो,

प्रत १०००) प्रथमावृत्ति. (सन् १९२५)
अमृतप

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૭૫૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પાસે ૨ વિદિ

વિષય ૫૩૪ : ૪૪૪૪

श्री सत्यविजय जैनग्रन्थमाला नं. ९

पूज्यपाद परमगुरु आचार्य श्री विजयनीति-

सुरीश्वरपादपद्मेभ्यो नमो नमः

॥ पोसह विधि ॥

—: तथा :—

वारव्रतनी टीप

— प्रथम सहायक —

तत्सतगढ निवासी शा. तुलसाजी ठाकरजी

(भारवाड)

प्रकाशक

श्री सत्यविजय जैन ग्रन्थमालाना कार्यवाहक—

शा बालाभाई सुलचंद—जयदावाद.

प्रत १०००)

प्रथमावृत्ति.

(संवत् १९२५

अमूल्य

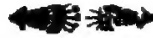
ग्रन्थसूची
अध्यायी
अध्यायी

अध्यायी

ग्रन्थसूची अध्यायी-संग्रह

— प्रातःस्मरणीय पूज्यपाद अनुयोगाचार्य पण्डित श्री—

सत्यविजयगणीनां स्तुत्यष्टकम्

सूरेः श्रीविजयादिसिंहसुगुरोः पट्टाचलाहर्मणेः ।
साधर्म्यं विभवांश्च भुवि यो भास्वत्प्रभाषोऽनिशम् ॥
स्फूर्जत्प्रोदतरप्रबुद्धिविभवो विद्वद्गणेनेदिनः ।
पण्यासो वितनोतु सत्यविजयो मोदं सतां चेतसि ॥१॥
भ्रामण्ये यमिनां विलोक्य सहसा क्षयित्यमाचारतः ।
नीता येन मुमुक्षवः पदमहो रम्यं कियोद्धारतः ॥
पंचाक्षरधुरा प्रसाधनपदुल्लङ्घिक्रियालंकृतः ।
केषां नो गुरुवर्यसत्यविजयो वंशो मुनीनां प्रगे ॥२॥
वज्रच्छारद्वारचक्रवर्धिरं कुंदोज्ज्वलं ययशो ।
निस्सीमप्रसरं समेऽपि भुवने भ्राम्यशिरं सर्थतः ॥
विभ्रान्त्यै ननु तस्मिन्सुरपथे मन्वेऽमृतांशुच्छलात् ।
सोऽयं कस्य न राति सत्यविजयश्चिन्ने मुहुञ्चेतसि ॥३॥
स्याद्वादासृतपूरसम्भृतमरं सद्युक्ति शुक्तेः स्फुर—
न्नानाज्ञेयकंदबभौक्तिकवरैराकीर्णमत्युच्चकैः ॥
विभ्राजन्नयभंगभंगिगमवज्रस्तोमकिर्मिरित ।
वर्णं तर्कवितर्कजालबहुलोद्दामोमिभिः स्फूर्जितम् ॥४॥
तोत्स्वां श्रीलज्जिनागमोदकनिधिं मेधा महावेडया ।
येनानाये स्वकीयचेतनविभुर्गीतार्थकोटि पराम् ॥
स्वान्तध्वान्तहरो जवेन भविनां पूषैव भास्वत्करः ।
सः श्रीमान् रमतां नु सन्धिविजयः संवस्य चेतो भुवि ॥५॥

कर्पूरः कुशलश्च यस्य विजयान्तः छात्रवर्यो बुधो ।
 सञ्जातो स्वपदारविहयुगले भृङ्गायमाणबुधौ ॥
 और्णाचीन्मनसोद्यसद्गुणगर्णं योऽध्याप्य शास्त्रं ययौ ।
 स स्ताम्रो मुनिवीर सत्यविजयश्चेतः प्रसस्ये सदा ॥६॥
 धैर्यो दार्यश्मक्षमादिकलितं सम्यक् नयाधिष्ठितं ।
 प्रष्टारं जिनबाहुमयेन सरणिं निर्वाणपुर्या अहो ॥
 वृष्ट्वा यं सुगुणैश्च यस्य विजयश्रीः संश्रिता यं स्वयं ।
 प्रीणीयात्स्त्रु कं न सत्यविजयः सुत्रामर्षोऽधुना ॥७॥
 इत्थं श्रीजिनशासनोन्नतिधुरा धौरेयतामादधत् ।
 संनूनो मयका धियाल्पनरया सौभाग्यभाग्योदयः ॥
 सोऽयं भीतपगच्छपूतगगने भासां पतिर्वीप्तिमान् ।
 आचन्दार्कं जयताम्नु सत्यविजयः स्वर्गस्थितः कीर्तिमान् ॥८॥

अमारा नीचेना भेटनां पुस्तको मंगावनारे पोस्ट
 खर्चनी नीचे लखी टीकीटो मोकलखी.

१	संयमश्रेणि स्तवन	...	...	०-०-६
२	जंबुद्वीप समास	...	...	०-०-६
३	उपधान विधि पत्राकारे	...	...	०-२-०
४	अभ्ययोव्यच्छेदव्याप्रिशीका	...	...	०-१-०
५	पांडव चरित्र पत्राकारे	...	...	०-४-०
६	षष्ठीशतक सटीक पत्राकारे	...	...	०-६-०
७	हार्दयप्रबंध पत्राकारे	...	...	०-३-०
८	जिनगुणस्तवनावली	...	...	१-२-०
९	पोसह विधि	...	...	०-१-०

॥ अनुक्रमणिका ॥

१ पौषधनुं स्वरूप	...	१७ संथारा पोरिसि विधि साथे	...२९
२ पौषध लेवानो काळ	...	१८ आठ पहरनो पोसह पारवानी विधि	३४
३ पौषध लेवानी विधि	....	१९ स्थंडिल जवानी विधि...	...३४
४ पडिलेहणनो विधि	...	२० माथे कापळी नांस्वानो काळ	...३५
५ गमणागमणे	....	२१ अचित्त पाणीनो काळ ...	...३६
६ देव वांदवानी विधि.	...	२२ परचुरण समजुनी	...३६
७ मन्हजिणांणी सन्नाय	...	२३ पोसहपां जोइता उपगरणो	...३७
८ पोरिसि भणावानी विधि	...	२४ मुहपचिना ५० बोल	...३८
९ राह मुहपचिनी विधि	...	२५ पोसहना १८ दोष	...३९
१० देरे दर्शन करवा जवानी विधि	...	२६ पोसहना पांच अतिचार	...४०
११ पचवक्खाण पारवानी विधि	...	२७ सामायिकना ३२ दोष	...४१
१२ एकासणुं करवानी विधि...	...	२८ सागरचन्दानो अर्थ	...४३
१३ सांजनी पडिलेहणनी विधि	...	२९ मन्हजिणांणी सन्नायनो अर्थ	...४३
१४ पोसह पारवानी विधि...	...	३० संथारा पोरिसिनो अर्थ...	...४४
१५ पोसहना मांडला	...	३१ पोसहवतनी पूजा	...४७
१६ रात्रि पोसहनी विधि	...	३२ बारवतनी दीप	४८थी ६४

પૂજ્યપાદ પરમશુદ્ધ શ્રીવિજયનીલિસૂરીશ્વર પાદ-

— પદ્મેશ્વરો નમોનમઃ —

ધર્મની પુષ્ટિને જે ચારણ કરે તેને “ પૌષઘ ” કહીયે, જાણકના ચાર વ્રતમાં ૯ અગ્યારહું વ્રત છે. અષ્ટમી ચતુર્દશી વિગેરે પર્વતિથિને દિવસે ચાર પહોરનો અથવા આઠ પહોરનો કરવાનાં આવેછે. તે પૌષઘના મુખ્ય ચાર મેદ છે, ૧ વ્રાહ્મપૌષઘ-ઉપવાસ વિગેરે તથા કરવો તે. ૨ શરીરસંસ્કાર પોસહ-શરીરની સ્નાનબિલેષનાદિકને વિ-ધુષા-સંસ્કાર ન કરવો તે. ૩ બ્રહ્મચર્ય પોસહ-શિયજ પાઝવું તે અને ૪ અઘ્યાપારપોસહ-સાવધ વ્યાપાર સર્વનો ત્યાગ કરવો તે.

આ ચારે પ્રકારના પોસહના દેશથી અને સર્વથી એમ બે બે મેદ થતાં મુખ્ય આઠ મેદ થાય છે. અને સંયોગી મેદ ૮૦ થાય છે. પરન્તુ વાંવા યેની પરમ્પરાણ હાલમાં માત્ર આહારપોસહ જ દેશથી અને સર્વથી કરવામાં આવે છે. બાકીના ત્રણ પ્રકારના પોસહ તો સર્વથીજ પડે શકે છે. આહારપોસહમાં ચતુર્વિહાર ઉપવાસ કરવો તે સર્વથી અને તિથિવિહાર ઉપવાસ, આર્યબિહાર, નીચી એકાસણ કરવું તે દેશથી સમજવો. માત્ર રાત્રિના ચાર પહોરનો પોસહ કરનારે પણ દિવસે એમાંનું કાંઈ પણ ત્રવ કરેલું હોવું જોઈએ એવો નિયમ છે.

પોસહ કરવા ઇચ્છનારે પ્રભાતમાં વહેલા ઊઠીને રાહ પઢિક્રમણું જરૂર કરવું જોઈએ. વિધિના જાણ આવકો તો પઢિલેહણ અને દેવવન્દન પણ તે સાથેજ કરે છે. ત્યારપછી જિનમન્દિરની જોગવાઈ હોય તો જિનપૂજા કરીને પછી ઉચ્ચાશ્રયે આવી મુઠ સમક્ષ પોસહ ઉચ્ચરવો. હાલમાં આ પ્રમાણે પ્રવૃત્તિ છે. પરન્તુ મુખ્યપ્રવૃત્તિય સવારે પોસહ લઈને પછી પ્રતિક્રમણ કરવું, પછી પઢિલેહણના આદેશ માંગી પઢિલેહણ કરવી, અને પછી દેવ વાંદવા અને સન્નાય કરવી. પ્રતિક્રમણ સાથે પઢિલેહણ ન કરનારે નીચે પ્રમાણે વિધિ કરવી.

૧ પોસહ લેવા અગાઉ દેવ વાંદે તેણે પણ સન્નાય તો પોસહ ઉચ્ચર્યા પછીજ કરવી.

❀ પોસહ લેવાનો વિધિ ❀

પ્રથમ સ્વમાસમણ વડ, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવા
પર્યંત ઇરિયાવહિ પડિકમી, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભ-
ગવન્ પોસહ મુહપત્તિ પડિલેહું ? એમ કહી, ગુરુ આ-
વેશ આપે ઘટલે ' ઇચ્છં ' કહીને મુહપત્તિ પડિલેહ-
વી. પછી સ્વમા० ' ઇચ્છા० પોસહ સંદિસાહુ ? ઇચ્છં.
સ્વમા० ઇચ્છા० પોસહ ઠાડું ? પછી ઇચ્છં કહી બે
હાથ જોડી નવકાર ગણી, ' ઇચ્છકારી ભગવન્ પ-
સાય કરી પોસહ વંડક ઉચ્ચરાવોજી ' કહેવું. ઘટ-
લે ગુરુ પોસહની કરેમિમંતે નીચે પ્રમાણે ઉચ્ચરાવે.

“ કરેમિમંતે પોસહં । આહાર પોસહં વેસઓ સ-
વ્વઓ । સરીરસવકારપોસહં સવ્વઓ । વંમચેર પો-
સહં સવ્વઓ । અઘ્વાવારપોસહં સવ્વઓ । ચઉઠ્ઠિ-

૧ સ્વમા० સ્વમાસમણ વેવું

૨ ઇચ્છા० ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ કહેવું.

હે પોસહં ઠામિ । જાવ દિવસં^૧(અહોરત્તં) પઞ્જુવા-
સામિ । દુવિહં તિવિહેણં । મણેણં વાયાપ્પ કાણ્ણં ।
ન કરેમિ ન કારવેમિ । તસ્સ ભંતે પઢિક્કમામિ નિ-
દામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥”

પછી સ્વમાસમણ દઈ ઇચ્છાં સામાયિક મુહ-
પત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીને, સ્વ-
માં ઇચ્છાં સામાયિક સંવિસાહું ? ઇચ્છં. સ્વમાં
ઇચ્છાં સામાયિક ઠાઉં ? ઇચ્છં કહી બે હાથ જો-
ડી નવકાર ગણી ‘ઇચ્છકારી મગવન્ પસાય કરી
સામાયિક ઘંટક ઉચ્ચરાબોજી’ કહેવું, ગુરુ કરેમિભં-
તે સામાઈયં’ નો પાઠ કહે. તેમાં પટલું વિશેષ જે....
:‘જાવનિયમં ” ને ઠેકાણે “ જાવપોસહં ” કહે પછી

---

૧ ચાર પહોરનો જયવા શેષ દિવસનો કરનારને માટે ‘ જાવ
દિવસં ’ કહેવું. આઠ પહોરનો કરનારને માટે ‘ જાવ અહોરત્તં ’
કહેવું, રાત્રિના ચાર પહોરવાળાને ‘ જાવ શેષ દિવસં રત્તં ’ કહેવું
અને દિવસનો ચાર પહોરનો કરનારજ રાત્રિનો ચાર પહોરનો
પણ કરે તો કોટીસહિત છે માટે જાવ અહોરત્તં’ કહેવું.

खमा० इच्छा० बेसणे संदिसाहुं ? इच्छं. खमा० इ-
च्छा० बेसणे ठाउं ? इच्छं खमा० इच्छा० सझाय
संदिसाहुं ? इच्छं. खमा० इच्छा० सझाय करुं ? इ-
च्छं कही त्रण नवकार गणवा. पछी खमा० इच्छा०
बहुवेल संदिसाहुं ? इच्छं खमा० इच्छा० बहुवेल क-
रशुं, इच्छं खमा० इच्छा० पडिलेहण करुं ? इच्छं कहीने
मुहपत्ति विगेरे पांच उपगरणो पडिलेहवा. पोसह लीधा
अगाउ घरे अथवा उपाभये पडिलेहण करी होय तेणे
अही तेमज उपधि मुहपत्ति संबंधि आदेश वखते मात्र
१ मुहपत्तिज पडिलेहवी. (मुहपत्ति ५० बोलथी, कं-
ळो १० बोलथी, कटासणु १५ बोलथी, २ सुत्रनो कं-

१ मुहपत्तिना ५० बोल पाछल लख्याले. ओछा बोल होय त्यां
ते ५० माहेना प्रथमना ग्रहणकरवा. स्त्रीए कपाळना इदयना वे मुजानी
पडिलेहणना दसबोल वर्जि बाकीना ४० बालयी मुहपत्ति पडिलेहवी.

२ पोसहमां आभूषण पहरेवा न जोइए, कंदोरो सुत्रनो जोइए.
ते छोडी, पडिलेही, पाछो बांधीने ते संबन्धिना इरियावहि तेज
वखत पढिकमवा. (वन्ने टंकनी पडिलेहणामां ए प्रमाणे समजवुं

દોરો ૧૦ ચોલથી અને ધોતીનું ૧૫ ચોલથી પડિલેહ-
 વું ૩. પઠી સ્વમાસમણ રેફ, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાળ
 કરી પડિલેહના પડિલેહાવોજી. એમ કહી વડીલનું
 અણપડિલેહનું એક વસ્ત્ર (ઉત્તરાસન) 'પડિલેહવું. પછી
 સ્વમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છું કહી
 મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી સ્વમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદિ-
 સાવું ? સ્વમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિપડિલેહું ? ઇચ્છું કહીને
 પૂર્વે પડિલેહતાં બાકી રહેલ ઉત્તરાસણ, માથું કરવા
 જવાનું વસ્ત્ર અને રાત્રિ પોસહ કરવો હોય તો કામઠી
 વિગેરે ૧૫-૨૫ ચોલથી પડિલેહવાં. પઠી એક જાળે

---

૧ આ આદેશ સ્થાપનાચાર્ય પડિલેહવા સંબન્ધી છે. ગુરુમહારાષ્ટ્રે
 સ્થાપનાચાર્ય પડિલેહ્યા ન હોય તો તે આ વસ્ત્ર પડિલેહે, ગુરુને
 અમારે આવકે પડિલેહવા અને પ્રથમથી પડિલેહ્યા હોય તો વડીલનું
 (પ્રથમચારીનું) એક વસ્ત્ર પડિલેહવું સ્થાપનાચાર્ય અને વડીલનું વ-
 સ્ત્ર રે વાના પડિલેહવાં નહીં.

૨ પ્રથમથી પડિલેહણ કરી હોય તેણે અર્ધ વિધિ કરતાં અધિધિ
 થઈ હોય તેનો મિચ્છામિ દુકદું દેવો.

उंडासवा जाची लेवुं. तेने पडिलेही, इरियावहा पडि-
कमीने काजो खेवो. काजो शुद्ध करीने 'पडले तत्वा-
सीने र्वांज स्थापनाचार्यना। सन्मुख उभा रहीने इ-
रियावही पडिकक्रमवा. पछी पुंजतां पुंजतां जइ का-
जो यथायोग्य स्थानके " अणुजाणह जस्सुग्गहो "।
कहोने परठववो. परठठया पछी प्रण वार " वोसि-
रे " कहेवुं. पछी मूल स्थानके आवीने सौ साथे दे-
व वांदवा अने सज्जाय करवी.

केटलीएक वखत पोसह लोधा अगाउ पडि-
खेहण करवामा आवे ठे तेनी विधि आ प्रमाणे-

॥ पडिलेहणनी विधि ॥

प्रथम इरियावही पडिकमीने खमासमण दइ
इच्छा० पडिलेहण करुं ? इच्छं. कही मुहपत्तिः कटा-

---

१ काजामां सचित्त एकेन्द्रिय (अनाज तथा लीली वनस्पति)
नीकळे तो गुह पासे आलोचन लेवी वसणीव नीकळे तो वद्वज
करवी.

सणुं, चरवळो तथा सघळां वस्त्रनी एक साथे पूर्वे
 कहा तेटला बोलथी पडिलेइण करवी. पछी डंडासण
 लइ, पडिलेही, इरियावही पडिक्कमी, काजो लइ शु-
 द्ध करी, त्यांज इरियावही पडिक्कमीने विधिपूर्वक
 परठववो, अने रयारपछी पूर्वोक्त विधिप पोसह ले-
 वो; पण तेमां पडिलेइण न करवी अने काजो न लेवो.
 ठेवटे विधि करतां जे कांइ अविधि थइ होय तेनो
 'मिच्छामि दुक्कडं' दइने देव वांदवा अने सप्ताय
 करवी.

प्रथम जणाव्या प्रमाणे प्रातःकाळे राइ पडिक्क-
 मणुं करवुंज जोइए; पण कोइनाथी बनी शक्युं न
 होय तो तेणे पडिलेइण करी, पोसह लइने, देव वांध्या
 अगमउ, प्रतिक्रमण करवुं. तेमां प्रथम इरियावही पडि-
 क्कमीने (सामायिक मुहपत्ति पडिलेइवा विगेरे क्रिया
 कर्मा विना] स्वमासमण दइ, आवेश मागीने, कुसुमि-
 णदुसुमिणनो- काउसग करवो; अने आगळ सात ला-

स्व ने अठार पापस्थानकने बइले इच्छा० गगणाममणे
आळोड ? इच्छं कहीने गमणागमणे कहेवा. ते आ
प्रमाणे-

॥ गमणागमणे ॥

इर्या समिति, भाषा समिति, पषणा समिति,
आदान भंड मत्त निरुखेवणा समिति, पारिष्ठापनिका
समिति, मनगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति, ए पांच स-
मिति, प्रण गुप्ति, आठ प्रवचन माता आवकतणे
धर्म, सामायक पोसह लीधे, रुडीपरे पाली नहीं, खं-
डन विराधना थइ होय; ते सवी हुं मन वचन कायाप
करी तस्स मिच्छामि दुक्कडं ॥

तेवटे भगवानादि वंदन कर्या अगाउ स्वमा०
इच्छा० बहुवेळ संदिसाहुं ? इच्छं. स्वमा० इच्छा० बहु-
वेळ करणुं ? इच्छं कही भगवानादि वांटीने अड्डाइ-

१ आ आदेश मागवानो हेतु बारंवार नानी मोटी दरेक क्रिया-
मां के प्रवृत्तिमां गुरुनो आदेश मागवानुं अवश्य होवापी बहु-
संख्यतनो आदेश मेगो मागी लेवो प. छे.

जेसु कहेवुं. अहीं सुधीनी विधि करवी. (अवसर हाय तो बे चैत्यवंदन करवा.)

त्यारपछी सौनी साथे देव वांदवा तेनी विधि आ प्रमाणे—

॥ देव वांदवानी विधि ॥

प्रथम खमासमण दइ, इरियावही पडिक्कमी, लोगस्स कही, उत्तरासण नांखीने खमा० इच्छा० चैत्यवंदन करुं ? इच्छं कही चैत्यवंदन करी नमुथ्युणं अने जयवियराय (आभवमखंडा सुधी] कही खमा० दइ चैत्यवंदन करी नमुथ्युणं कही यावत् चार थोइओ कहेवी; पछी नमुथ्युणं कहीने बीजीवार चार थोइओ कहेवी. पछी नमुथ्युणं कही, बे जावंती० कही स्तवन (उवसग्गहरं अथवा बीजुं) कहेवुं अने जयवियराय अरधा (आभवमखंडा सुधी] कहेवा. पछी खमा० दइ चैत्यवंदन करी, नमुथ्युणं कहीने जयवियराय संपूर्ण कहेवा. त्यारपछी विधि करतां अविधि थइ हो-

ય તેનો મિચ્છામિ દુઃકકંઠં દદ્મને પ્રભાતના દેવવંદનમાં
ઢેવટે સજ્ઞાય કહેવી, (વપોરે તથા સાંજે ન કહેવો)
તે સજ્ઞાયને માટે એક સ્વમા૦ દદ્મ ઇચ્છા૦ સજ્ઞાય કરું?
ઇચ્છું કહી, નવકાર ગણીને ઉમઢક પગે'વેસી એક
જળ મન્હજિણાણંની સજ્ઞાય કહે. [ત્યાર પછી નવ-
કાર ન ગણવો)

॥ શ્રી મન્હજિણાણંની સજ્ઞાય ॥

મન્હ જિણાણં આણં, મિચ્છં પરિહર ધર સમ્મત્તં ॥
હિવિહ આવસ્સયંમિ, ઉજ્જુત્તો હોઈ પડ્ધિવસં ॥૧॥
પન્થેસુ પોસહવયં, દાણં સીલં તવો અ ભાવો અ ॥
સજ્ઞાય નમુક્કારો, પરોવયારો અ જયણા અ ॥૨॥
જિણપૂઆ જિણથુણણં, ગુરુથુઅ સાહમ્મિઆણવચ્છલ્લં ॥
વવહારસ્સ ય સુદ્ધિ, રહજુત્તા તિત્થજુત્તા ય ॥૩॥

૧ મહત્તિ ઉમઢક વેસવાની છે. પણ એ ક્રિયા ચૈત્યંવંદનની જેમ
યોગમુદ્રા કરવાની છે.

૨ આ સજ્ઞાયનો અર્થ પાછક લલ્લેલો છે તે જરૂર વાંચવો.

उबसम विवेक संवर, भासासमिइ छजीवकरुणा या।
 धम्मिअजणसंसग्गो, करणधमो चरणपरिणामो।४।
 संबोवरी बहुमाणो, पुण्यबलिहणं पभावणा तिरथे ॥
 सङ्गाण किच्चमेशं, निच्चं सुगुरुवपसेण ॥५॥

॥ हवे छ घडी दिवस चढया पछी पोरसी भणाववी ॥

✕ तेनी विधि ✕

प्रथम स्वमा० इच्छा० बहु पडिपुत्ता पोरिसि
 कही, बीजुं स्वमा० दइ, इरीयावही पडिकमवा- प-
 छी स्वमा० दइ इच्छा० पडिलेहण करं ? इच्छं कही-
 ने मुहपत्ति पडिलेहवी.

त्यारपछी गुरु होव तो तेनी समस्त राइ मुहपत्ति पडिलेहवी तेनी
 विधि आ प्रमाणे—

॥ राइ मुहपत्तिनी विधि ॥

---

१ आ विधि गुरुसमस्त राइपडिकमणु कर्युं होव तेमने करवानी नथी.
 तेम गुरु न होय तो पण करवानी नथी.

प्रथम खमा० दइ, इरियावही पडिवकमी, ख-
मा० दइ इच्छा० राइ मुहपत्ति पडीलेहुं ? इच्छं क-
ही मुहपत्ति पडिलेहवी, पछी बे वांदणा देवा; पछी
इच्छा० राइयं० आसोउं ? इच्छं कही तेनो पाठ
कहेवो. पछी सठवस्सवि राइयं० कहीने पन्यास होय
तो बे वांदणा देवा. पन्यास न होय तो एक खमास-
मणज देवुं. पछी इच्छकारी सुहराइ० कहीने अभ्मु-
ठिओहं खमावतुं. बे वांदणा देवा. पछी 'इच्छकारी
भगवन् पसाय करी पच्चक्खाणनो आदेश देजोजी'
एम कहीने पच्चक्खाण करवुं (लेवुं)

पछी सर्व मुनिराजने बे खमासमण, इच्छकारी
तथा अभ्मुठिओहंना पाठपूर्वक वंदन करवुं.

त्यारपछी लघुशंका करवा जवा सारु कुंडी, पुंजणी
अने अचित्त जळनी याचना करवी.

मात्रुं करवा जनारे अथवा उयारे उयारे उपाध-
यमांथी बहार जवुं पडे त्यारे त्रणवार 'आवस्सही'

कहेवी अने अंदर प्रवेश करतां त्रणवार 'निस्सिही' कहेवी.

मात्रुं करवा जनारे प्रथम मात्रुं करवा जवानुं वस्त्र पहेरी, कुंडी पुंजणीवडे पुंजीने खेवी; तेमां मात्रुं करीने परठववानी जग्याए प्रथम कुंडी नीचे मुकी निर्जीव भूमि जोडने ' अणुजाणह जस्सुगहो ' कहीने मात्रुं परठववुं. परठव्या पछी पाछी कुंडी नीचे मूकी, त्रणवार ' वोसिरे कही कुंडो मूळ जग्याए मुकी अचित्तजळवडे हाथ धोइ, वस्त्र बदली. स्थापनाचार्य सन्मुख आववुं' अने खमासमण दइ इरियावही पडिकमवां.

पोसह लीधा पछी जिनमन्दिरे दर्शन करवा जरूर जवुंजोइये, न जायतो आंलोयण आवे, तेथी कटासणु डाबे खभे नाखी, उत्तरासण करी चरवळो

---

१. यम अपवित्र भया होय तो ते शुद्ध करवा.

ઢાઢી કાંઁલમાં ઁને મુહપત્તિ જમણા હાથમાં રાઁલી-
 ને ઈર્યાસમિતિ શોધતાં મુઁલ્ય જિનમન્દિરે જવું. ઁયાં
 ંણવાર નિઁસિહી કહીને ઢેરાસરના પહેલા દ્વારમાં પ્ર-
 વેશ કરવો, પ્રથમ મૂલનાયકજીની સન્મુઁલ્ જઈ દુર-
 થી પ્રણામ કરીને ંણ પ્રદક્ષિણા ઢેવી, પછી બીજીવા-
 ર નિઁસિહી કહી રઙ્ગમણ્ડપમાં પ્રવેશ કરી ઢર્શન સ્તુ-
 તિ કરીને ઁલ્મા૦ ઢઈ ઈરિયાવહી પઢિક્રમવા, પછી ં-
 ંણ ઁલ્માસમણ ઢઈ નિઁસિહી કહીને ચૈત્યવન્ઢન કર-
 વું, પાછા જિનમન્દિરમાંથી નીકળતાં ંણવાર આવસ-
 હી કહી ઉપાધ્યે આવવું ઁયાં ંણવાર નિઁસિહી ક-
 હીને પ્રવેશ કરવો, ઁને સો ઢગલાં ઉપરાંત ગયાહોઢ-
 યે તો ઈરિયાવહી પઢિક્રમવા, તથા ગમણાગમણે ઁાં-

---

૧ નિઁસિહિ આવસહીની સમજણ પાછલ્ આપેલી છે.

૨ ઁયારે ઁયારે સો ઢગલાં ઉપરાંત જવું થાય ઁયારે
 ઁયારે ઈરિયાવહી પઢિક્રમવા ને ગમણાગમણે ઁાણાવવા.

लोववां, जो चोमासु होय तो मध्यान्हना देव बांधा
अगाउः बीजीवारनो काजो खेवो जोइए, तेने माटे
एकजगो इरियावही पडिकमीने काजोखेवो अने ते शु-
द्ध करीने योग्य स्थाने परठववो, (तयारपछी इरियाव-
ही पडिकमवा नही)

तयारपछी मध्यान्हना देव वांदवा, (विधि पूर्व-
वत्) पछी जेने चउविहार उपवास न होय तेणे पढव
खाण पारवुं, तेनो विधि आ प्रमाणे—

✕ पढवखाण पारवानी श्रविधि. ✕

प्रथम खमा० दइ इरियावही पडिकमवा, या-
वत् लोगस्स कही खमा० इच्छा० चैत्यवन्दन करुं?
इच्छं कही जगचिन्तामणिनुं चैत्यवन्दन जयवियरा-
य सम्पूर्ण कहेवा सुधी करवुं, (स्तवन उवसगगहरनुं

---

१ अष्टाद शुदि १५ बी कार्तिक शुदि १४ सुधी. २ पोसहमां
मध्यान्हना देव बांधा अगाउ पढवखाण पारी सकाय नही

कहेवुं) पछी खमा० इच्छा० सझाय करुं ? इच्छं
 कही एक नवकार गणीने मम्हजिणाणंनो सझाय क-
 हेवी. पछी खमा० इच्छा० मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं
 कही मुहपत्ति पडिसेहवी. पछी खमा० इच्छा० पच्च-
 वस्त्राण पारुं ? यथाशक्ति कही खमा० इच्छा० पच्चस्त्रा-
 ण पार्युं. तहत्ति कही, जमणो हाथ मुठी वाळीने च-
 रवळा उपर स्थापी. एक नवकार गणीने जे पच्चवस्त्रा-
 ण कर्युं होय ते नाम लइने नीचे प्रमाणे पारवुं:....

“ उग्गएसूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसि साहपो-
 रिसि सुरेउग्गए पुरिमहु मुठिसहिअं पच्चवस्त्राण क-
 र्युं चउविहार; आंवील, नीवी, एकासणुं कर्युं तिवि-
 हार; पच्चवस्त्राण फासिअं, पालिअं, सोहिअं, तीरिअं
 किट्ठिअं, आराहिअं, जंअ न आराहिअं तस्स मिच्छा-
 मि दुक्कडं. ” पछी एक नवकार गणवो.

(तिविहार उपवासवाळाने आ प्रमाणे.)

“ सुरेउग्गए उपवास कयो तिविहार, पोरिसि

साढपोरिसि पुरिमहु मुठिसहिअं पच्चक्खाण कयुं पा-
णहार, पच्चक्खाण फासिअं, पालिअं. सोहिअं, ति-
रिअं, किट्ठिअं, आराहिअं, जं च न आराहिअं तस्स
मिच्छामिदुक्कडं ” (चउविहार उपवासवाळाने पच्च-
क्खाण पारवानी बीलकुल विधि करवानी नथी.]

दरेक पच्चक्खाण पारनारे ठेरुलो एक नवकार
गणवो.

पाणी पीवुं होय तेणे पाचेखुं अचित्त जळ क-
टासणापर बेसीने पीवुं ने पीधेलुं पात्र खुंछीने मूकवुं .
पाणीवाळां पात्र उघाडां राखवा नहि.

हवे जो आंबिल, नीवी के एकासणुं करवा पोता-
ने घेर जवुं होय तो तेणे ईर्यासमिति शोधतां जवुं
अने घरमां प्रवेश करतां ‘ जयणामंगल ’ बोलिने
आसन (कटासणु) नांखी, बेसीने, स्थापना स्थापी,

इरीयावही पडिक्कमवा. पछी खमा० दइ गमणाम-
मणे आळोववां. पछी काजो लइ पाटलो, थाली वि-
गेरे भाजन तथा मुख प्रमाजीने (पुंजीने) यथासंभ-
वे^१ अतिथिसंविभाग^२ फरसीने निश्चल आसने मौनपणे
आहारकरवो. लीधेल वस्तुमांथी बीलकुल पावुं मुकी
न शकाय. जेने घेर जवुं न होय ते पोसह शाळाए पूर्व-
प्रेरित पुत्रादिके आणेलो आहार करे. ते प्रथम ज-
ग्या प्रमाजीने कटासणापर बेसी भाजन मुख विगेरे
प्रमाजी, स्थापना स्थापीने इरीयावही पडिक्कमे अने
निश्चल आसने मौनपणे आहार करे.

तथाप्रकारना कारण विना स्वादिष्ट मोदकादि
अने लविंगादिक तांबुल ग्रहण न करे. पछी मुख
शुद्ध करीने दिवसचरिम तिथिहारनु^३ पञ्चवक्त्राण

१ जोगवाइ थाय नो.

२ मुनिराजने दान देवुं ते.

३ पोसह विना एकासणु विगेरे करनारे पण करीने उठथा अ-
माउ दिवसचरिम तिथिहारनु पञ्चवक्त्राण करवुं जोइए.

करे, स्थारपछी घरेजनार पोसहशाळाए आवीने अने पोसहशाळावाळा आहारकर्षानी जग्याएज अथवा मूळस्थानके इरियावही पडिक्कमीने जगचिंतामणिनु चैत्यवदन जयवियराय पर्यंत करे. (जमवाने स्थानके काजो खेवो]

पछी बीजीवारनी पडिलेहण श्रीजा पहोर पछी मुनिराजे स्थापनाचार्यनी पडिसेहण करी होय तेनी समक्ष करवी तेनी विधि आ प्रमाणे—

प्रथम खमा० दइ इच्छा० बंधुपडिपुत्रा पोरिसी ? कही, खमा० इच्छा० इरियावहियं पडिक्कमामि कही, इरियावही पडिक्कमवा; पछी खमा० इच्छा० गमणागमणे आळोउं ? इच्छं कही गमणागमणे आलोववा: पछी खमा० इच्छा० पडिलेहण करुं ? इच्छं कही खमा० इच्छा० पोसहशाळा प्रमाजु ? इच्छं

१ स्थापनाचार्यनी पडिसेहणा कर्या अगाव पडिलेहण न थाय

२ आ श्रुन्दनी अर्थ 'धना यागे पोरिसि पूर्ण था ?' एवो छे.

કહીને ઉપવાસ લાઠાપ મુહપત્તિ કટાસણું ને ચરવ-
 ળો પડિલેહવા; અને એકાસણાદિક કરનારે કંદોરો,
 ધોતીયું સુધાં પાંચ ઉપકરણો પડિસેહવા. પછી સ્વમાં
 ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પડિલેહના પડિસેહા-
 વોજી. એમ કહીને વડિલનું એક વસ્ત્ર પડિલેહવું. પછી
 સ્વમાં ઇચ્છાં ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં. કહી
 મુહપત્તિ પડિલેહીને સ્વમાં ઇચ્છાં સજ્ઞાય કરું ? ઇ-
 ચ્છં કહી નવકાર ગણીને મન્હજિણાણંની સજ્ઞાય ઉ-
 ભટક બેસીને કહેવી. પછી સ્વાધું હોય તે વાંદણા દડને
 પાણહારનું પચ્ચવસ્ત્રાણ કરે અને તિવિહાર ઉપવાસ-
 લાલા માત્ર સ્વમાસમણ વડે ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય
 કરી પચ્ચવસ્ત્રાણનો આવેશ લેજોજી, કહી પાણહારનું

---

૧ જો પાણી વાપરવાની જરૂર પેવું હોય તો મુદ્દિસહિંઅનુ પચ્ચ-
 વસ્ત્રાણ કરે અને પડિસેહણ કરી રહ્યા પછી મુઠી લાઠી ગળ નવકાર-
 ર ગંજીને પાણી વાપરે. તે પાણહારનુ પચ્ચવસ્ત્રાણ પચ્ચિકમળા વસ્ત્રે
 કરે. એવ વાંચ્યા પછી તો પાણી વાપરી શકાયજ નહિ.

पचवस्त्राण करे, (चोविहार उपवासवाळाने तो पच-
रूखाण करवानुं नथी; पण प्रभाते तिविहार उपवा-
सनुं पचरूखाण लीधुं होय ने पाणी न पीधुं होय तो
आ वस्वते चउविहार उपवासनुं पचवस्त्राण करे.)

पछी स्वमा० इच्छा०उपधि संदिसाहुं? इच्छं. स्वमा०
इच्छा० उपधि पडिलेहुं ? इच्छं कही प्रथम पडिलेह-
तां बाकी रहेलां वस्त्रोनी पडिलेहणा करे. तेमां रात्रि
पोसह करनार प्रथम कामळी पडिलेहे; पडिलेहण
थइ रहे एटले सर्व उपधि (वस्त्रादि] लइने उभा
थाय एटले एक जण डंडासण लावी. पडिलेही, इरि-
यावही पडिवकमी, काजों लइ शुद्ध करां, इरियाव-
ही पडिकमीने विधियुक्त परछवे. पछी सर्वे देव वांवे,

पोसह पार्या अगाउ प्रथमना याचेलां डंडास-
ण, कुंडी, पाणी विगेरे गृहस्थने पाछां भलावी देवां.
पछी अवसरे देवसी अथवा पाक्षिकादिं प्रतिक-

મળ કરે, તેમાં પ્રથમ માત્ર ફરિયાવહી પડિક્રમે અને પછી સ્વમાં દફને ચૈત્યવંદન કરે. સાત લાસ, અઢાર પાપસ્થાનકને ઘડલે ઇચ્છાં ગમણાગમણે આલોડ ? ઇચ્છં કહીને ગમણાગમણે આલાંવે, કરેમિમંતે સઘ-ઢીમાં 'જાવ નિયમં' ને ઢેકાણે 'જાવ પોસહં' કહે.

પ્રતિક્રમણ કરી રહ્યા પછી સામાયિક પારવાને ઘડલે ચાર પહોરના પોસહવાઢા પોસહ પારે તેની વિધિ આ પ્રમાણે—

❧ પોસહ પારવાનો વિધિ ❧

સ્વમાં દફ ફરિયાવહી પડિક્રમી, ચડકસાય-થી અયવિયરાય પર્યંત કહીને 'સ્વમાં ઇચ્છાં મુહપ-ત્તિ પડિસેહું ? ઇચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી સ્વમાં ઇચ્છાં પોસહ પારુ ? યથાશક્તિ. સ્વમાં ઇ-ચ્છાં પોસહ પાર્ષો, તહત્તિ કહી, નવકાર ગળી ચરવઢાડપર જમણો હાથ સ્થાપીને સાગરચંદો કહે

ते आ प्रमाणे—

— सागरचंदो! —

सागरचंदो कामो, चंदवडिसो सुदंसणो धन्नो ॥
जेसिं पोसहपडिमा, अखंडिआ जोवियंतेवि ॥१॥
धन्ना सलाहणिज्जा, सुलसा आणंद कामदेवा य ॥
जास पसंसइ भयवं, दृढवयं तं महाबोरा ॥२॥

पोसह विधिए लीधो, विधिए पार्थो, विधि क-
रतां जे कांड अविधि हुओ होय, ते सवि हुं मन वचन
कायाए करी मिच्छामि दुक्कडं ॥

पछी खमा० इच्छा० मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं
कही मुहपत्ति पडिलेहीने, खमा० इच्छा० सामायिक
पारु ? यथाशक्ति कही खमा० इच्छा० सामायिक पा-
रुं. तहत्ति कही, चरवळा उपर हाथ स्थापी नवकार
मणीने सामाइय वयजुसो कहे पछी विधि करतां जे

? आनी पंढरी वे गायानो अर्ध पाछळ ललेको छे ते बांचवो

कांड भविधि थइहोय तस्स मिच्छामिदुक्कडकहे. इति॥

हवे जेणे सवारे आठ पहोरनोज पोसह लीधो
होय ते सांजना देव बांधा पछी^१कुंडळ लीधा न होय
तो लइने तथा डंडासण अने रात्रिने माटे अचित्त पा-
णी चुनो नांखेलुं जाची राखीने पछी खमा० दइ इरि-
यावही पडिक्कमीने खमा० इच्छा० स्थंडिल पडिले-
हुं ? इच्छं कही चोवीश मांडला करे ते आ प्रमाणे-

आ मांडला रात्रिण वडीनीति लघुनीति विगेरे परठ-
ववा योग्य जग्या जोइ आवीने प्रतिलेखण निमित्ते क-
रवाना ठे तेमां प्रथम संधारा पासेनी जग्याए ठ मांड-
ला करवा—

१ आघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियासे.

२ आघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे,

३ आघाडे मउजे उच्चारे पासवणे अणहियासे ॥

४ आघाडे मउजे पासवणे अणहियासे ॥

---

१ कुंडळ—हना पुमडा, ते बेकानमां राखे गुमावे तो आलोयण जावे.

૫ આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવળે અળહિયાસે ॥

૬ આઘાડે દૂરે પાસવળે અળહિયાસે ॥

બીજા છ ઉપાશ્રયના બારણાની મહિની તરફના માંડલા ઉપર પ્રમાણેજ કહેવા; પણ “ અળહિયાસે ને બદલે “ અહિયાસે ” કહેવું,

ત્રીજા છ માંડલા ઉપાશ્રયના બારણા બહાર ન-
જીક રહીને કરવાના તથા ચોથા છ માંડલા ઉપાશ્રય-
થી સો હાથને આશરે દુર રહીને કરવાના તે બાર
માંડલામાં ફક્ત ‘ આઘાડે ’ ને બદલે ‘ અળાઘાડે ’ શ-
બ્દ કહેવો, બાકીના શબ્દો ઉપરના છ છ માંડલામાં
લગ્યા પ્રમાણેજ કહેવા.

૭ પ્રમાણે ૨૪ માંડલા કર્યા પછી ફરિયાવહી
પડિકમીને ચૈત્યવંદનપૂર્વક પ્રતિક્રમણ પૂર્વવત્ કરે.

જેણે સવારે ચારપહોરનો પોસહ ઉચ્ચર્યો છે તે-

૧ આ માંડલાવાલી જગ્યા પ્રયયથી જોડરાસ્ત્રવી અને માંડલા સ્થાપ-
નાજીપાસે રહીને બોલતીવસ્તુ તેને જગ્યાપ દૃષ્ટિનો ઉપયોગ રાસ્ત્રવી

નોજ વિચાર આઠ પહોરનો પોસહ કરવાનો થાય તો તેણે સાંજની પડિલેહણ કરતી વચ્ચે રૂઝિયાવહી પડિકમી, સ્વમાસમણ દઈ, ગમણાગમણે ચાલોવીને પછી રૂઝિયાવહી પડિકમવાથી માંડીને ‘બહુવેલ કરશું ?’ એ આદેશ પર્યંત સવારનો પોસહ લેવાની વિધિ લેખી છે તે પ્રમાણે સર્વ વિધિ કરવી, તેમાં બેસણે ઠાડ ? પછી સ્વમાસમણ દઈ ‘સદ્ગાયમાં હું’ એમજ કહેવું અને નવકાર ત્રણને બદલે એક ગણવો. ત્યારપછી સાંજની પડિલેહણમાં સ્વમા ૦ દઈ ‘પડિલેહણ કરું ?’ એ આદેશ માગવાનો છે ત્યાંથી સઘળી વિધિ-પૂર્વક પડિલેહણ કરે, દેવ વાંદે માંડણા કરે અને પ્રતિક્રમણ પૂર્વવત્ કરે.

માત્ર રાત્રિના ચાર પહોરનો પોસહ કરવો હોય તેણે પડિલેહણ, દેવવંદન વિગેરે વિધિ ત્રિવસ છતાં કરવાની હોવાથી વહેલા આવવું જોઈએ, અને તે દિવસે ઓછામાં ઓછો એકાસણાનો તપ કરેલો હોવો જોઈએ, તેણે કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે—

પ્રથમ સ્વમાસમણ દઈ ફરિયાવહી પડિકમનીને પડિલેહણ (પડિલેહણની વિધિ પ્રમાણે) ૧ કરે, પછી સ્વમા૦ દઈ ફરિયાવહી પડિકમવાથી માંડીને ચાવતુ 'બહુવેલ કરશું ? ' પર્યંત સવારના પોસહ લેવાની વિધિ પ્રમાણે કરે અને ત્યારપછી સાંજની પડિલેહણમાં સ્વમા૦ દઈ 'પડિલેહણ કરું ?' આદેશ માગવાનો છે ત્યાંથી 'ઉપધિ પડિલેહું ?' નો આદેશ માગવા પર્યંત તે પ્રમાણે વિધિ ૨ કરે. (પોસહના પચ્ચસ્થાનમાં જે ફેર છે તે પ્રથમ ચવેલ છે) ૩ પ્રમાણે વિધિ કરી રહ્યા પછી દેવ વાંદે, માંડલા કરે અને પડિકમણું કરે.

હવે રાત્રિ પોસહવાળા પહોર રાત્રિ પર્યંત સદ્માય ધ્યાન કરે, પછી સ્વમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુજા પોરિસિ ?' કહી સ્વમા૦ દઈ ફરિયાવહી પડિક્રમે. પછી

૧ પોસહ ઉચર્યા પછી પડિલેહણ કરે તે પળ ઠીક લાગે છે.

૨ જો પહેલાં પડિલેહણ કરી હોય તો અહિં સુધી આદેશ માને પણ પડિલેહણ મુઠપતિનીજ કરે, અને પ્રથમ પડિલેહણ કરી ન હોય તો સાંજની પડિલેહણની વિધિમાં લખ્યા મુજબ પડિલેહણ કરે,

स्वमा० इच्छा० बहु पडिपुन्ना पोरिसि राइय संधारए
 ठाउं ? (ठाइशुं] एम कहीने चउकसावनुं चेत्य-
 वंदन जयवियराय पर्यन्त करे, पछी स्वमा० इच्छा०
 संधाराविधि भणवा मुहपत्ति पडिलेहुं ? इच्छं कही
 मुहपत्ति पडिलेहीने 'निसीही निसीहि निसीहि नमो
 स्वमासमणाणं गोयमाईणं महामुणीणं आटलो पाठ
 नवकार तथा करेमिभंते ए वधुं त्रणवार कहे पछी
 संधारापोरिसिनो पाठ बोले.

— संधारा 'पोरिसि --

अणुजाणह जिठिजा

अणुजाणह परमगुरु, गुरुगुणरयणेहिं मंडियसरीरा ॥

बहु पडिपुन्ना पोरिसि, राइय संधारए ठामि ॥१॥

अणुजाणह संधारं, बाहुवहाणेण वामपासैणं ॥

कुक्कुडि पायपसारण, अंतरंत पमजए भूमि ॥२॥

संकोइअ संडासा, उवहते य कायपडिलेहा ॥

---

१ आनी सत्तरे गाथानो अर्थ पाछळ लक्ष्यो छे ते उपयोगी
 होवाथो जर बांचवो,

दठ्वाइ उवओगं, ऊसास निरुंमणालोए ॥३॥

जइ मे हुज्जपमाओ, इमस्स देहस्सिमाइ रयणीए ॥

आहारमुवहिदेहं, सव्वंतिविहेण वोसिरिश्च ॥४॥

चत्तारि मंगलं. अरिहंता मंगलं, सिद्धा मंगलं ॥

साहू मंगलं, केवलिपण्णत्तो धम्मो मंगलं ॥५॥

चत्तारि लोयुत्तमा, अरिहंता लोयुत्तमा सिद्धा लोयुत्तम

साहू लोयुत्तमा, केवलीपण्णत्तो धम्मो लोयुत्तमो ।६।

चत्तारि सरणं पवज्जामि, अरिहंते सरणं पवज्जामि ॥

सिद्धे सरणं पवज्जामि, साहू सरणं पवज्जामि,

केवलिपण्णत्तं धम्मं सरणं पवज्जामि ॥ ७ ॥

पाणाइवायमलियं, चोरिक्कं मेहुणं दविणमुच्छं ।

कोहं माणं मायं लोभं पिज्जं तहा दोसं ॥८॥

कलहं अप्पभरुखाणं, पेसुञ्चं रइ अरइ समाउत्तं ॥

परपरिवायं माया—मोसं मिच्छत्तसह्मं च ॥९॥

वोसिरिसु इमाइ, मुख्य मग्ग संसग्ग विग्घ भुआइं ॥

दुग्गइ निबंघणाइं, अट्ठारस पावठाणाइं ॥१०॥

एगोहं नथि मे कोइ, नाहमन्नस्स कस्सइ ॥

एवं अदीणमणसो, अप्पाणमणुसासइ ॥११॥

एगो मे सासथो अप्पा, नाण दंसण संजुओ ॥

सेसा मे बाहिरा भावा सव्वे संजोग लख्खणा ॥१२॥

संजोगमूला जीवेण, पत्ता दुक्खपरंपरा ॥

तम्हा संजोग संबंधं, सव्वं तिविहेण वोसिरियं ॥१३॥

अरिहंतो मह देवो, जावजीवं सुसाहुणो गुरुणो ॥

जिणपन्नत्तं तत्तं इयसम्मत्तं मए गहियं ॥१४॥

आ चौदमी गाथा त्रणवार कहेंवी. पछी सात

नवकार गणवा. पछी नीचेनी त्रण गाथा कहेंवी.

खमिअ खमाविअ मइ खमिअ, सव्वह जीवनिक्कय

सिद्धह साख आलोयणह, मुज्जह वइर न भाव ॥१५॥

सव्वे जीवा कम्मवस, चउदह राज भमंत ॥

ते मे सव्व खमाविआ, मुज्जवि तेह खमंत ॥१६॥

जं जं मणेण वद्धं, जं जं वाएण भासियं पावं ॥

जं जं काएण कयं, मिच्छामि दुक्कडं तस्स ॥१७॥

આ પ્રમાણે સંથારા પોરિસિ કહી રહ્યા પછી સજ્ઞાય ધ્યાન કરે અને જ્યારે નિદ્રાપીડિત થાય ત્યારે માત્રા વિગેરેની બાધા ટાળીને વિવસે પડિલેહેલી જગ્યાએ સંથારો કરે તે આ પ્રમાણે....

પ્રથમ જમીન પડિલેહીને કામઠી પાથરે, તેની ઉપર ઉત્તરપટ્ટો^૧ પાથરે, મુહપત્તિ કેડે ભરાવે; કટાસણ ચરવઠો પડસ્થે મૂકે અને માતરીયું પહેરીને ઢાબે પડસ્થે હાથનું ઓશીકું કરીને સુવે.

રાત્રિએ ચાલતું પડે તો ડંડાસણ પડિલેહતાં ચાલતું.

પાછલી રાત્રે જાગીને નવકાર સંભારી, ભાવનાં ભાવી, માત્રાની બાધા ટાળી આવે. પછી ફરિયાવહી પડિકમી, કુસુમિણ દુસુમિણનો કાઉસગ્ગ કરીને રાત્રિ પ્રતિક્રમણ કરે.^૨

૧ એક પટ્ટો ઓછાદ.

૨ પ્રમાતમાં પોમજ લીધા પછી રાત્ર પડિક્રમણું કરવાની વિધિમાં જે પ્રમાણે ફેરફાર કરવાનું લેખેલું છે તે પ્રમાણે બામાં પણ સમજવું (બહુવેળનો આદેશ માગી, મગવાનાદિ જાંદી અટ્ટાઈજેસુ કહેવું]

ત્યારપછી સ્થાપનાચાર્ય પડિલેહવા. પછી તેમની સન્મુખ પડિલેહણ કરવી તે શ્રી પ્રમાણે—

પ્રથમ ઇરિયાવહી પડિક્કમી, સ્વમાં ઇચ્છાં પડિલેહણ કરું ? ઇચ્છં કહી પૂર્વોક્ત પાંચ વાના પડિલેહે પછી સ્વમાં ઇરિયાવહીપડિક્કમં પછી સ્વમાં દઈ ઇચ્છકારીં પડિલેહણા પડિલેહાવોજી. કહી વડોલનું એક વસ્ત્ર પડિલેહે. પછી સ્વમાં ઇચ્છાં ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહે. પછી સ્વમાં ઇચ્છા ઉપધિ સંદિસાહું ? ઇચ્છં સ્વમાં ઇચ્છાં ઉપધિ પડિલેહું ? ઇચ્છં ? કહી વાકોના વસ્ત્ર પડિલેહે. પછી એકજણ ઇરિયાવહી પડિક્કમી કાજો લેઈ અને કાજો શુદ્ધ કરી ઇરિયાવહી પડિક્કમીને વિધયુક્ત પરઠવે.

ત્યારપછી પૂર્વોક્ત વિધિયુક્ત દેવ વાંદે અને સંજ્ઞાય કરે; પછી ડંડાસણ, કુંડી, પાણી, કુંડલ કામળી વિગેરે જે વસ્તુ જાચેલી હોય તે પાઠા ગૃહસ્થને મળાવે ॥

પછી ફરિયાવહી પઢિવકમી, સ્વમા૦ ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ ષડિલેહુ ? ત્યાંથી પોસહ પારવાની વિધિમાં લક્ષ્યા પ્રમાણે સામાઈય વયજુત્તો કહેવા સુધી વિધિ કરીને પોસહ પારે^૧ અને અવિધિ થયાનો મિચ્છામિ દુવકડં દેય. ઇતિ પોસહ વિધિ સંપૂર્ણ.

—: સ્થંડિલ જવાની વિધિ :—

પોસહમાં કદિ સ્થંડિલ જવું પડે^૨ તો માતરીયું પહેરો કાઠનો વસ્ત્ર હોય તો માથે કામઠી ઓઢી^૩ મુહપત્તિ કેડે રાખી, ચરવઠો કાશ્વમાં રાખી, યાત્રી, રાખેલા અચિત્ત જઠનું નાનું લોટાદિ પાત્ર લઈને જાય. સ્થાં નિર્જીવ જગ્યા જોઈ અણુજાણહ જસુગ્ગહો

૧ પ્રથમ દિવસના ચાર પહોરનો પોસહ પારવાની વિધિમાં ઘડવકસાયનું ચૈત્યવંદન અયધિયરાય પર્યંત કરવાનું લક્ષેહુ છે તે આઠ પહોરવાળાને કરવાનું નથી ॥

૨ રાત્રિ સ્થંડિલ જવું પડે તો સો ડગલાની અંદરજ જવાય

૩ કાઠને વસતે અગાસે અથું હોય તો માથે કામઠીજ ઓઢવી - કટાસણું નહી, પાછા સ્થાને આવી કામઠી ત્રીતીય મગત્રી થોડા વસન પછી ભેંકેલવી.

કહીને બાધા ટાળે. ઉઠતી વખત ત્રણ વાર વોસિરે વોસિરે કહે, પછી પોસહશાળાએ આવી હસ્તપાદ પ્ર-ક્ષાલન કરી, વસ્ત્ર બદલી, સ્થાપનાજી પાસે ફરિયા-વહો પડિવકમે. પછી સ્વમાં ઇચ્છાં ગમણાગમણે આઠોડં ? ઇચ્છં કહીને ગમણાગમણે આઠોવે જતાં આવસ્સહી અને આવતાં નિસ્સહી કહે.

— માથે કામઢી નાસવાનો કાલ —

અશાડ સુદિ ૧૫ થી કાર્તિક સુદિ ૧૪ સુધી સવારે ને સાંજે છ ઘડી, કાર્તિક સુદિ ૧૫ થી ફાગણ સુદિ ૧૪ સુધી બંને ટક ચાર ચાર ઘડી, ફાગણ સુદિ ૧૫ થી અશાડ સુદિ ૧૪ સુધી બન્ને વખત બેઘે ઘડી

— અધિત્ત પાણીનો કાલ —

અશાડ સુદિ ૧૫ થી કાર્તિક સુદિ ૧૪ સુધી જુલ્હાથી ઉતર્યા પછી ત્રણ પહોરનો.

કાર્તિક સુદિ ૧૫ થી ફાગણ સુદિ ૧૪ સુધી ચાર પહોરનો ॥

ફાગળ શુદ્ધિ ૧૫ થી અશાઢ સુદિ ૧૪ સુધી પાંચ પહોરનો ॥

આ પ્રમાણેના કાઠ ઉપરાંત અચિત્ત પાણી પા-
 લું સચિત્ત ભાવને પામે છે, તેથી પોસહમાં યાચેલું
 પાણી કાઠ ઉપરાંત રહેવા ન દેવું. કાઠ પૂર્ણ થવાના
 વચ્ચે અગાઉ અચિત્ત પાણીની અંદર કઢીચુનો નાં-
 સ્વો, જેથી ચોવીશ પહોર સુધી અચિત્ત રહે; પણ જો
 ચુનો નાંસ્વો મૂલી જાય અને કાઠ ઘટીત થાય તો
 દશ ઉપવાસની આલોચના આવે માટે ઉપયોગ રાખવો.

॥ ૧ પરચુરણ સમજુતી ॥

૧. આ વિધિમાં જ્યાં જ્યાં ફરિયાવહી પઢિકમવાના લક્ષ્યા છે
 ત્યાં ત્યાં ફરિયાવહી, તસ્સ ઉત્તરી, અમત્ય૦ કહી એક લોગસ્સનો
 ચંદેસુ૦ પર્યંત ફાઉસગ કરીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવા સુધી સમજવું.

૨. વચ્ચે મોડો યદ જવાના મળથી પોતાની મેલે એકલા
 પોસહ ઉચ્ચરો લેય તો ફરીને તેણે શુક્લમત્ત પોસહ ઉચ્ચરવો
 જોઈય. તેમાં ઉપધિ પઢિલેલું ? પર્યંત વધા આદેશ માગવા (આ
 વિધિ રાઈ મુહપત્તિ પઢિલેલા અગાઉ કરવી.]

૩ પહિલેહજ કરનારે ઉમરક પગે વેસીને મૌનપગે પહિલેહજ કરવી. જીવજંતુ વરાવર તપાસવા અને ઉત્તરાસણ પહેરવું નહીં.

૪ કાજો લેનારને એક આયંબીલ તપનુ વિશેષ ફલ મળેછે; માટે કાજો ઉપયોગપૂર્વક વરાવર લેવો.

૫ પોસહમાં પોસહના ૧૮ દોષ, પાંચ અતિચાર તથા સામાયિકના ૩૨ દોષ ટાલવાનો સ્વપ કરવો.

૬ પોસહમાં જિનમંદિરે જાય ત્યારે પ્રથમ અગ્રહારે અન્યથ્યાપાર ત્યાગ રૂપ નિસ્સિહી, મધ્યમાં જિનમંદિરની પ્રદક્ષિણા દેવા ચિનેરે જ્યાપારના ત્યાગરૂપ નિસ્સિહી અને ચૈત્યબંદનના શારંભમાં અન્ય સર્વ ક્રિયાના ત્યાગરૂપ નિસ્સિહી કહેવાની છે. ઉપાશ્રયમાં પેસતાં નિસ્સિહી કહેવી તે અન્ય ગમનાગમન કાર્યના નિવેશરૂપ છે.

• ૭ આવસ્સહી—આવશ્યકો અર્થસૂચક છે. તે જિનમંદિરે જવાના અથવા ઉપાશ્રયે જવાના અવશ્ય કાર્યને સૂચવે છે; અર્થાત્ એવા પ્રશ્નસ્ત આવશ્યક કાર્ય માટેજ જાડું છું એમ સૂચન કરવા માટે આવસ્સહી કહેવામાં આવેછે.

—૨ પોસહમાં જોડતા ઉપગરણો—

દિવસના પોસહવાળાએ નીચે પ્રમાણે લેવા.

૧. મુદ્દપતિ, ૨ ચરવજો, ૩ કટાસણું. ૪ ખોતીયું, ૫ સૂવનો કંદોરો, ૬ ઉત્તરાસણ, ૭ માતરું કરવા જવાનું વસ્ત્ર, ૮ લેલીયું. રાત્રિપોસહવાળાએ નીચે પ્રમાણે વધારે લેવા.

૧ કાંપલી ડનની [શીતકાળે ૨, ઉષ્ણકાળે ૧) ૨ ઉ-
ત્તરપટ્ટો સુતરાડ ૩ કુંદલ ૪ હંદાસણ ૫ પાળી ચુનો નાંસેલું ૬
બદીનીતિ જર્મું પહે તો સ્વપ આવવા માંટે લોટો.

આપી વધારે લેવાની જરૂર પડે તો યોગ્ય રીતે યાચી લેવા.

✱ ૩ મુહપત્તિના ૫૦ બોલ ✱

- ૧ મુત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સવ્વદહુ. [દષ્ટિ પડિલેહણા)
- ૨ સમક્રિત મોહની, મિથ્ર મોહની, મિથ્યાત્વ મોહની પરિહરું.
- ૩ કામરાગ, સ્નેહરાગ, દષ્ટિરાગ પરિહરું.

(આ છ બોલ મુહપત્તિ ઉપી નચાવતાં બોલવાં)

- ૧ સુદેવ, સુગુરુ, સુધર્મ આદરું.
- ૨ કુદેવ, કુગુરુ, કુધર્મ પરિહરું.
- ૩ જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર આદરું.
- ૪ જ્ઞાન વિરાધના, દર્શન વિરાધના, ચારિત્ર વિરાધન પરિહરું.
- ૫ મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ આદરું
- ૬ મનદંડ, વચનદંડ, કાયદંડ પરિહરું

આ ૧૮ બોલ ઢાલા શાયની હથેલીમાં કહેવાં.

અહીં સુધીના પચવીશ બોલ મુહપત્તિ પડિલેહ-
વાના છે. નીચેના પચવીશ બોલ સરીર
પડિલેહવાના છે. ॥

- ૨ હાસ્ય, રતિ અરતિ પરિહરું. (હાથી મુજા ફરતા)
  - ૩ મય, શ્લોક, દુર્ગંછા પરિહરું. (જમળી મુજા ફરતા)
  - ૪ કુષ્ણલેશ્યા, નિલલેશ્યા, કાપોતલેશ્યા પરિહરું. (મસ્તકે)
  - ૫ રસગારવ, ઋદ્ધિગારવ, સાતાગારવ પરિહરું. (મુલે)
  - ૬ માયાશ્લેષ, નિયાનશ્લેષ, મિથ્યાસ્ત્રશ્લેષ પરિહરું (હૃદયે)
  - ૭ ક્રોધ, માન પરિહરું (હાથી મુજા પાછલ)
  - ૮ માયા, લોભ પરિહરું) જમળી મુજા પાછલ)
  - ૯ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેવકાયની રક્ષા કરું, (હાથે પગે)
  - ૧૦ વાઙકાય, વનસ્પતિકાય, વ્રસકાયની જયના કરું (જમળે પગે)
- આ પચાસ શ્લોક કેવી રીતે કહેવા ? તેની વિશેષ સમજણ સુદ્ધ મનુષ્ય પાસેથી મેલવવી.

• ૪ પોસહ માં ૧૮ વોષ ટાલવાં તેના નામ.

- ૧ પોસહમાં વ્રતી વિનાના શીજા આવકનો આગેલ આહાર ન થા-
પરવો ને પાણી પણ ન પીવું,
- ૨ પોસહ નિમિત્તે સરસ આહાર લેવો નહીં.
- ૩ ઉત્તરવારણાને દિવસે વિવિધ પ્રકારનો સામગ્રી મેલવવી નહિ.
- ૪ પોસહમાં અથવા પોસહ નિમિત્તે આગલે દિવસ વેદવિભૂષાનકરવી
- ૫ પોસહ નિમિત્તે વસ્ત્ર ધોવરાવવા નહીં.
- ૬ પોસહ નિમિત્તે આભૂષણ ઘટાવવાં નહીં અને પોસહમાં આભૂષણ
પહેરાવવાં નહીં.

७ पोसह निमित्ते बख्ख रंगाववां नहीं.

८ पोसहमां खरीरपरथी भेक उतारवो नहीं,

९ पोसहमां अकाळे क्षयन करवुं नहीं, निद्रा लेबी नहीं.

(रात्रिने बीजे ग्रहरे संथारा पोरिसी भणाबीने निद्रा लेबी)

१० पोसहमां सारी के नठारी स्त्री संवंबी कथा करबी नहीं,

११ पोसहमां आहारने सारो नठारो कहवो नही

१२ पोसहमां सारी या नठारी राज कथा के युद्धकथा करबी नहीं

१३ पोसहमां देशकथा करबी नहीं.

१४ पोसहमां पुंज्या पढिलेखा विना लघुनीति बडीनीति पर-
ठवबी नही.

१५ पोसहमां कोइनी निन्दा करबी नही.

१६ पोसहमां (बगर पोसायी) माता. पिता. पुत्र, भाइ, स्त्री
विगेरे सम्बन्धीओ साथे वार्तालाप करवो नही.

१७ पोसहमां चोर संबन्धी वार्ता करबी नही.

१८ पोसहमां स्त्रीनां अङ्गोपांग निरस्त्रीने जोबा नहीं. आ अठार
दोष जरूर टाळवा.

॥ ५ पोसह सम्बन्धी पांच अतिचार. ॥

१ क्षय्या संथारानी जग्या सारी रीते दृष्टि करीने जुए नही, कदी
जुए तो जेम तेम जुए ते प्रथम अतिचार.

२ क्षय्या संथारानी जग्या रुही रीते प्रमार्जे नही, प्रमार्जे तो जेम

તેમ પ્રમાર્જે તે શીજો અતિચાર.

૩ લઘુનીતિ વઢીનીતિ પરઠવાની ભૂમિ સારીરીતે જુણ નહી, જુણ તો જેમ તેમ જુણ તે શીજો અતિચાર.

૪ લઘુનીતિ વઢીનીતિ પરઠવાની ભૂમિ તથા પોસહજાલાની ભૂમિ સારી રીતે પ્રમાર્જે નહી, પ્રમાર્જે તો જેમ તેમ પ્રમાર્જે તે ચોથો અતિચાર

૫ પોસહની ક્રિયા વિધિપૂર્વક સંપૂર્ણ ન કરે. પારણાની ચિંતા કરે. ઘરે જઈને કરવાના સાવધ કાર્યો ચિંતવે, અને પ્રથમ લલ્લેલા પોસહના ૧૮ દોષ ટાળે નહી તે પાંચમો અતિચાર. આ પાંચ અતિચાર ટાળવા.

॥ ૬ સામાયિકના અત્રીશ દોષ ॥

(મનના)

- ૧ શૈલી સમજ્યા વિના સામાયક કરે.
- ૨ સામાયક કરીને યજ્ઞકીર્તિની વાડછા રાસે.
- ૩ સામાયકના પસાયથી ધનની વાંછા કરે.
- ૪ સામાયક કર્યાનો ગર્વ કરે.
- ૫ લોકનિન્દાના મયથી સામાયક કરે.
- ૬ સામાયક કરીને ધનાદિ પામવાનું નિયાનું કરે.
- ૭ સામાયકના ફલનો સંદેહ કરે.
- ૮ કષાયયુક્ત ચિત્તે સામાયક કરે.
- ૯ શૂરનો અથવા સ્થાપનાચાર્યનો વિમય ન કરે.

१० भक्तिभावपूर्वक सामायक न करे.

(वचनना)

- १ सामायकमां कुवचन बोले.
- २ उपयोग विना अविचार्यु बोले.
- ३ कोइनी उपर खोदुं आळ मुके.
- ४ सामायकमां शास्त्रनी अपेक्षा विना स्वच्छन्दे बोले.
- ५ सूत्रपाठनां वचनो संक्षेप करीने बोले.
- ६ सामायकमां कोइ साथे कलह करे.
- ७ राजकथादिक चार विकथा करे.
- ८ सामायकमां कोइनी मझकरी करे.
- ९ सूत्रपाठनो उच्चार अशुद्ध करे.
- १० उतावळो सूत्रपाठनो उच्चार करे.

(कायाना)

- १ सामायकमां पग उपर पग चढावीने बेसे, उंचे आसने बेसे.
- २ आसन वारंवार फेरवे. चपळता राखे.
- ३ मृगनी पेरे चारे दिशाए चळविचळ दृष्टि फेरवे.
- ४ सामायकमां कायावडे कांइ सावध क्रियानी संज्ञा करे.
- ५ थांभळा विगेरेने ओठींगण दइने बेसे,
- ६ सामायकमां विनाकारण हाथ पग संकोचे ने पसारे.
- ७ सामायकमां आळस मरडे, कम्पर बांकी चुट्टी कर्या करे.
- ८ आंगळी प्रमुखना टाचका फटेडे

- ૯ સ્વસ વિગેરે વલુરે, સ્વરજ સ્વળે.
 ૧૦ સામાયકમાં હાથ પગનો ટેકો દઈને બેસે, ગळे હાથ દઈને બેસે.
 ૧૧ વેઠા વેઠા નિદ્રા લે, શ્લોકાં સ્વાય,
 ૧૨ ટાઢ પ્રમુલ્લના કારણથી આસું શરીર ઢાંકીને બેસે.

મનના, વચનના તથા કાયાના મલીને આ ૩૨ દોષ સામા-
 યકમાં તેમજ પોસહમાં ટાલવાનો ઉષ્મ કરવો.

॥ ૭ શ્રી સાગરચંદાનો અર્થ ॥

જીવિતનો અન્ત યત્તાં પણ જેમની પૌષ્પપ્રતિમા અસ્તંદિત રહી
 તે શ્રાવકોને ધન્ય છે તેમના નામ કહેછે, સાગરચન્દ્ર કુમાર કામજી,
 ચન્દ્રાવતંસ રાજા અને સુદર્શન શેઠ, ૧

સુલસા શ્રાવિકા, આનંદ શ્રાવક અને કામદેવ શ્રાવક—૫
 ત્રણે ધન્ય છે, સ્લાધા કરવા યોગ્ય છે કે જેમના તેવા પ્રકારના દ-
 દવ્રતને ભગવાન મહાવીર સ્વામી પોતે શ્રીમુલ્લે પ્રશંસે છે. ૨

આની પછી જે કહીએ છીએ તે સ્પષ્ટ છે. તેના અર્થની જરૂર નથી.

૮ મન્હજિનાણની સમ્માયનો અર્થ.

શ્રી જિનેશ્વરની આજ્ઞા માનવી, મિથ્યાત્વનો પરિહાર કરવો,
 સમક્ષિત ધારણ કરવું પદ્ધતિ આવશ્યકને વિષે પ્રતિદિવસ ઉષ્મ-
 વંત થવું. ૧ ચતુર્દશી આદિ પર્વોના દિવસોને વિષે પોસહવ્રત
 કરવું, સુપાત્રને દાન દેવું, સ્ત્રીયલ પાલવું, તપ કરવો, વલ્લી અનિ-
 ત્યાદિ ભાવનાઓ ધાવવી, વાચના પૃચ્છનાદિ પ્રકાર પાંચનો
 સ્વાધ્યાય કરવો, નમસ્કારનો પાઠ કરવો, પરોપકાર કરવો અને

જયજાણ પ્રવર્તવું. ૨ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની પૂજા ભક્તિ કરવી, શ્રી જિનેશ્વરની સ્તુતિ કરવી, ગુરુની સ્તુતિ કરવી, અને સાધર્મીઓની વત્સલતા કરવી, વ્યવહારની શુદ્ધિ કરવી, રથયાત્રા અને તીર્થયાત્રા કરવી. ૩ ઉપશ્રમ પટલે ક્ષમા ધારણ કરવી, વિવેક ધારણ કરવો, સંવર ભાવ રાખવો, ભાષા સમિતિ જાળવવી, પૃથિવ્યાદિ છ પ્રકારના જીવો ઉપર કરુણા રાખવી, ધાર્મિક જનોની સાથે મંસર્ગ કરવો, તથા રસનાદિક પાંચ ઇન્દ્રિયોને દમવી, અને ચરિત્રના પરિણામ રાખવા. ૪ ચતુર્વિધ શ્રી સંઘના ઉપર બહુમાન રાખવું, પુસ્તક લેખાવવા અને તીર્થની પ્રભાવના કરવી. શ્રાવકને નિત્ય કરવાં યોગ્ય આ ૩૬ કૃત્યો છે તે મુગુરુના ઉપદેશ લેવાં જાણી લેવાં, ૫ इति

॥ ૯ સંયારા પોરિસિનો અર્થ ।

હે ભગવન્ ! તમે પોતાની ઇચ્છા કરીને આદેશ આપો; ઘણી પ્રતિપૂર્ણ એવી પોરિસિ થઈ છે માટે રાત્રિ સંબંધી સંયારા પ્રત્યે હું કહું ? ? આ પ્રમાણે કહી સંયારો પાથરીને પછી પાપ-વ્યાપારનો નિષેધકરી શ્રીગૌતમાદિક મોટા મુનીશ્વર જે ક્ષમાશ્રમણ છે તે પ્રત્યે નમસ્કારકરે, પછી કહે-હે જ્યેષ્ઠાર્ય ! તમે મને આજ્ઞા આપો.

પ્રતિરૂપાદિક આચાર્યના મોટા ગુણ તે રૂપ રત્નો કરીને શોભિત છે શરીર જેનું એવા હે પરમ ગુરુ ! તમે મુજને આજ્ઞા આપો. પ્રતિપૂર્ણ પોરિસિ થઈ માટે રાત્રિ સંયારાની ઉપર હું વેધું ? બલી કહે કે ભગવન્ ! તમે મુજને સંયારાની આજ્ઞા આપો.

પછી [શુદ્ધ આજ્ઞા આપે પટલે] વાહુ અર્થાત્ હાથનું ઓશીકું કરી હાથે પાસે કુકઢીની પેરે આકાશને વિષે પગ પસારીને સુવે. એ રીતે રહી ન શકાય તો ધ્રુમિ પ્રત્યે પ્રમાર્જીને ત્યાં પગ સ્થાપે. ડ્યારે પગ સંકોચવો હોય ત્યારે સાયઢસંધી પ્રત્યે પુન્જીને સંકોચે અને ડ્યારે પાસુ ફેરવવું હોય ત્યારે શરીરપ્રત્યે પ્રવિલેક્ષીને પાસુ ફેરવે એ સુવાનો પ્રકાર કહ્યો. હવે જાગવાનો પ્રકાર કહે છે— ડ્યારે લઘુસંકાદિને અર્થે હઠે ત્યારે દ્રવ્યાદિનો ઉપયોગ કરે, ઉપયોગ કરતાં પણ નિદ્રા ન જાય તો હજીવાસ નિઃશ્વાસ પ્રત્યે સંધીને નિદ્રા દૂર કરે. નિદ્રા દૂર થાય પટલે બહાર નિકળવાના દ્વાર પ્રત્યે જુલ, પછી લઘુસંકાદિ કરી આવીને પાછો ધર્મધ્યાનમાં પ્રવર્તે. ૨--૩

હવે સુદ્ધ રહેવાની અગાધ થું કહેવું ? તે કહે છે— આ રાત્રિને વિષે જો મહારે આ દેહ સંવંધી પ્રમાદ (મરણ) થાય તો અજ્ઞનાદિક ચારે પ્રકારના આહાર પ્રત્યે, ઉપચિ પ્રત્યે, અને દેહ પ્રત્યે ત્રિવિધે કરી હું બોસિરાવું છું,

ચાર માંગલિક છે. ૧ એક શ્રી અરિહંત માંગલિક છે, ૨ બીજા સિદ્ધ માંગલિક છે, ૩ ત્રીજા સાધુ માંગલિક છે અને ૪ ચોથો કેવલી ભગવન્તે પ્રરુપ્યો એવો શ્રુત ચારિત્રરૂપ ધર્મ તે માંગલિક છે, ચાર લોકમાંહે ઉત્તમ છે. એક શ્રી અરિહંત લોકમાં ઉત્તમ છે, બીજા સિદ્ધ ઉત્તમ છે, ત્રીજા સાધુ ઉત્તમ છે અને ચોથો શ્રી કેવલી પ્રરુપ્યો ધર્મ તે ઉત્તમ છે. ચાર શરણ પ્રત્યે હું અંગી-

કાર કરું છું ? શ્રી અરિહન્તના શ્રવણ પ્રત્યે અંગીકાર કરું છું.
૨ શ્રી સિદ્ધના શ્રવણ પ્રત્યે અંગીકાર કરું છું, ૩ શ્રી સાધુ મુનિ-
રાજના શ્રવણ પ્રત્યે અંગીકાર કરું છું અને ૪ કેવલીના પ્રરુપેલા
ધર્મેના શ્રવણ પ્રત્યે અંગીકાર કરું છું, ૫-૬-૭.

જીવહિંસા, અસત્ય વચન, ચોરી, સ્ત્રીભોગ, દ્રવ્યની મૂર્છા,
ક્રોધ, માન, માયા, લોભ પ્રેમ, દેવ, કલેષ, અભ્યાસ્યાન (પરને
આઠ દેવું તે), પૈશૂન્ય (ચાઢી સ્વામી તે], સુખનાં કારણોમાં
રતિ (આનંદ) અને દુઃખનાં કારણોમાં અરતિ (સ્વેદ) તેણે
યુક્ત, પરિનંદા, માયામૃષા (કપટ સહિત જુદું બોલવું તે), અને
મિથ્યાત્વશ્રલ્ય (વિપરીત મતની શ્રદ્ધા) :-આ અહાર પાપનાં
સ્થાનક મોક્ષ માર્ગને વિષે વિઘ્નભૂત છે અને નરક નિર્ગોદાદિ
દુર્ગતિના કારણ છે, તે પ્રત્યે રે જીવ ! તું બોસિરાવ પટલે તેની
ત્યાગ કર. ૮-૯-૧૦.

‘ હું’ એકલો છું, મારુ કોઈ નથી અને હું’ અન્ય કોઈનો ન-
થી ’ એમ અદીન મનથકો આત્માપ્રત્યે શીસ્વામણ આપે, જ્ઞાનદર્શને
કરી સહિત, શાસ્ત્રો, રાગાદિ પરમાવધી રહિત અને એકલો મારો
આત્મા છે; શેષ સંયોગ લક્ષણવાળા જે માવ તે તે સર્વે મારા સ્વરૂપથી
બાંધ છે (ન્યારા છે), ઠન, ધન, કુટુંબાદિકનો સંયોગ તે છે
મૂઠ્ઠા કારણ જેનું પૃથી દુઃખની પરમ્પરા આ જીવે અનેક મલોમાં
પામેલી છે તેથી તે સંયોગ સંબંધ સર્વ હું ત્રિવિધે બોસિરાવું છું.
૧૧-૧૨-૧૩,

અરિહંત મારા દેવ છે, જાવજીવ સુધી મુસાધુ મારા ગુરુ છે
અને જિનેશ્વર દેવોણ પ્રરુપેલ તત્ત્વ તેજ મારો ધર્મ છે, એ પ્રકારનું
સમ્યક્ત્વ મારે જીવે [જાવજીવ સુધી) અંગીકાર કર્યું છે. ૧૪

સર્વ જીવનિકાય હું સ્વમું છું, સ્વમાવું છું, તેઓ મારા પ્રત્યે
સ્વમજો, સિદ્ધની સાક્ષી હું આલોચન કરું છું, મારે કોઈની
સાથે વૈરભાવ નથી સર્વે જીવો કર્મના વશથી ચૌદે રાજલોકમાં
ભમે છે, તે સર્વેને મેં સ્વમાધ્યા છે મારા પ્રત્યે તેઓ સ્વમજો. જે જે
(કર્મ) મને કરીને બાધેલ હોય જે જે પાપ વચને કરીને માધ્યા
હોય અને જે જે દુષ્કૃત્ય કાયાવહે કરેલ હોય તે સવને માટે મિ-
ષ્ટામિ દુઃકરું છે. ૧૫-૧૬-૧૭

૧૦ ઓ પોસહ વ્રતની પૂજા

— વ્રત —

પંચમ વ્રતની અમારોનો, ધ્વજ બાંધો શુભ ધ્યાન,
પોસહવ્રત અગ્યારમે, ધ્વજપૂજા સુવિધાન । ૧૧ ॥

❖❖❖ ટાલ ❖❖❖

પ્રભુ પડિમા પૂજીને પોસહ કરીએ, વાતને વિસારીએ
ત્રિકથા ચારની; પ્રાચે સુરગતિ સાધે પર્વને દિવસે, ધર્મ-
ની છાયાએ તરુ સહકારની ॥ શીતલ નહો છાયાએ
આ સંસારની, કૂડી છે માયાએ આ સંસારની,
કાચની કાયાએ ઢેવટ છારની, સાચી એક માયાએ જિન

અણંગારની ॥૧॥ ૫ આંકણી ॥ ૧૧શી ભાંગે દેશ થકી
 જે પોસહરે, ૫કાસણુ કહ્યુરે શ્રી સિદ્ધાંતમે; નિજઘર જ-
 યણામંગલ' બોલીરે. ભાજન મુલ્ક પુંજીરે શબ્દ દિના
 જમં ॥ શિતલ ૦ ॥ કૂ ॥ કા ૦ ॥ સા ૦ ॥ ૨ ॥ સર્વ થકી
 આઠ પહોરનો ચોવિહારે, સંથારો નિશિરે કંબલ ડા-
 ભનો; પાંચે પરવી ગૌતમ ગણધર બોલ્યારે, પૂરવ આંક
 ત્રીશગણો લે લાભનો ॥ શિ ૦ કૂ ૦ કા ૦ સા ૦ ॥૩॥ કા-
 ત્તિક શેઠે પામ્યો હરિ અવતારે, ધ્રાવક દંશ વીશ વર-
 સે સ્વર્ગે ગયા; પ્રેતકુમાર વિરાધક ભાવને પામ્યોરે; દે-
 વકુમાર વ્રતરે આરાધક થયો ॥ શિ ૦ કૂ ૦ કા ૦ સા ૦ ॥
 ૪ ॥ પેળ અતિચાર તજી જિનજી વ્રત પાલુ રે, તારક
 નામ સાચું રે જો મુજ તારશો; નામ ધરાવો નિર્ધાર્મિક
 જો નાથરે, ભવોદધિ પારે તો ઉતારશો ॥ શિ ૦ કૂ ૦ ॥
 કા ૦ સા ૦ ॥૫॥ સુલસાદિક નવ જણને જિનપેદ વીધું

૧ પૂર્વે સામાયિક વ્રતની પૂજામાં જેટલો લાભ એક સામાયિક-
 થી વતાવ્યો છે તે કરતાં એક આઠ પહોરનો પોસહ કરવાથી
 ત્રીશગણો લાભ છે. ૨ આનન્દાદિક દશ આવકો. ૩ પાંચ ૪
 વ્રહ્મણના કપ્તાન (ટંટેલ) ૫ તીર્થકરપદ

રે, કર્મે તે વેઠાણ વસિઓ વેગલો; શાસન દીઠું ને વ-
 ળી લાગ્યું મીઠું રે; આશાભર આવ્યોરે સ્વામી એકલો
 ॥ શિ૦ કૂ૦ કા૦ સા૦ ॥ ૬ ॥ દાયક નામ ધરાવો તો
 સુખ આપોરે, સુરતરુની આગેરે શી બહુ માગણી; શ્રી
 શુભ વીર પ્રભુજી મોંઘે કાઢેરે, દિયંતા દાનરે શાબાશી
 ઘણી ॥ શિ૦ કૂ૦ કા૦ સા૦ ॥ ૭ ॥ इति ॥

॥ શ્રી વારવ્રતની સંક્ષિપ્ત ટીપ ॥

—❧—
 [સમ્યક્ત્વ)

૧ શુદ્ધદેવ—તે શ્રી અરિહંત વારગુણે કરીને સહિ-
 ત અને [અઢાર દુષણ રહિત) ઢે.

જેમને જ્ઞાન. દર્શન, ચારિત્ર ક્ષાયિક ભાવે થઈ જેને
 અનંત ચતુષ્ઠયી સંપૂર્ણ પ્રગટી ઢે. જે ચોત્રીશ અતિ-
 શયો યુક્ત ઢે, અને જે પાંત્રીશ ગુણયુક્ત વાળી વડે દે-
 શનાં વેઢે, તે શુદ્ધદેવ જાણવા.

૨ શુદ્ધગુરુ--તે પંચ મહાવ્રતના પાઠવાવાઢા સુસાધુ,
 જે પાંચ સમિતિ અને વ્રણ ગુણિય કરીને આ-

તમ રમણમાં રમનારા, પાંચ ઇન્દ્રિયોને દમન કરનારા
અનેક દુઃસહ પરિષહને સહન કરનારા, સમતા રૂપી
કાષ્ઠથી બાઢીને ભસ્મ કરનારા, ક્ષણે ક્ષણે જ્ઞાન દ-
ર્શનાદિ ગુણપર્યાયે વધનારા, દશવિધ યતિધર્મ પાલ-
વામાં સાવધાન તે શુદ્ધગુરુ કહેવાય.

૩ શુદ્ધધર્મ-કેવલી ભાષિત❁

શ્રી પ્રમાણે ત્રણ તત્ત્વ મારે માનવા; અન્ય મિથ્યા-
ત્વી દેવગુરુ શ્રીાદિકને કારણસર નમવું પડે તો વ્ય-
વહાર સાચવવાની જયણા. સ્વલિંગી (વેષધારી) ને
વ્યવહારથી તથા ઉપકાર બુદ્ધિથી વંદનાદિક કરવું
પડે તેની જયણા, મૂલથી અતત્ત્વને તત્ત્વ શ્રવે શ્રધ-
ર્મને ધર્મ મનાઈ જાય તેની જયણા.

❁ જે શ્રી અરિહન્ત તીર્થંકર સમયસરણમાં બેસીને બાર
પરષદા મધ્યે શ્રી ગણપદ ધારીને ત્રિપદી (ઉત્પાદ, વ્યય, પ્રોવ્ય)
તેના વાગ પૂર્વક દ્વાદશાંગીની રચના કીધી ત્યાં ચથાર્થે અર્થના
કરનાર શ્રી અરિહન્ત અને અર્થને અનુસરીને ગણધરોપ સૂત્રો રચ્યાં
તેને આગમ કહીયે, ય આગમમાં પ્રકાશ્યા જે ભાવ સકલ જી-
વોને દુર્ગતિમાં પડતાં અટકાવે તેને ધર્મ કહીયે, યથા ધમને
સદ્દુઃ ॥

રોજ સવારના બનતા સુધી ઓછામાં ઓછું નવકા-
રશીનું પચ્ચઠાણ કરવું અને સાંજે દુવિહાર કે ચઠ-
વિહાર કરવો, ન બને તો જયણા. શક્તિ પ્રમાણે દર
વરસે રૂા. સાત ક્ષેત્રમાં વાપરવા. સાત ક્ષેત્રના ના-
મ. ૧ સાધુ ૨ સાધ્વી ૩ શ્રાવક ૪ શ્રાવિકા ૫ દેરા-
સર ૬ જૈન પ્રતિમા અને ૭ જ્ઞાન.

જ્યાં દેરાસરનો જોગ હોય ત્યાં રોજ એક વસ્તુ
દર્શન કરવાં અને પૂજાની જયણા, જે દિવસે દર્શન ન
થઈ શકે તે દિવસે એક ચીજનો ત્યાગ કરવો,

❀❀❀ વારવ્રત ❀❀❀

❀❀❀ ૧ (વેગથકિ) પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત ❀❀❀
કોઈ વ્રસ જીવને જાણી જોઈને સંકલ્પીને દુરાદા-
પૂર્વક હણવાની બુદ્ધિ હણવા નહીં, ઘર કુપ, તડાગાદિ-
કર્મા આરંભ સમારંભે તથા વ્યાપારમાં તેમજ શ્રૌષ-
ધાવિકના પ્રયોગથી હણાય તેની જયણા.*

---

* આ કાલો જગ્યામાં પોતાને તે વ્રતના સમ્બન્ધમાં બિ-
શેષ લક્ષ્યાની અદર હોય તો મુનિરાજને પુછીને લક્ષી લેવું.

૨ (દેશથકો) મૃષાવાદ વિરમણ વ્રત

૧-કન્યાલિક^૧પટલે કન્યા સંબંધી સગપણ વિવા-
હાદિમાં જુઠું બોલવું નહીં.

૨-ગવાલિક^૨પટલે ગાય પશુ આદિક ચોપગા જ-
નાવર સંબંધો જુઠું બોલવું નહિ,

૩-ભૂમ્યાલિક^૩પટલે ભૂમી, खेतર; મકાન સંબંધી
જુઠું બોલવું નહિ,

૪-થાપણમોસો પટલે પારકી થાપણ ઓઢવવી નહિ.

૫-કુઢી સાચ પટલે ઓટી સાક્ષી પુરવી નહિ,

કોઈને દેહાંત શિક્ષા (ફાંસીની) શિક્ષા થતી

૧ નાની કન્યાને મોટી ન કહેવી, અને મોટી કન્યાને
નાની ન કહેવી વિગેરે, કન્યાલિકથી દરેક જે પગલાળા સમ્બ-
ન્ધી જુઠું નહિ બોલવાનો સમાવેશ થાય છે, પણ વ્રત લેનારને
જેવી અપેક્ષા હોય તેવી રીતે પચ્ચક્ષણ કરવું,

૨ ગવાલિકમાં દરેક જાન પગલાળા પ્રાણી સમ્બન્ધો જોડું
બોલવાનો સમાવેશ થાય છે, તો પણ વ્રત લેનારે જાલી
જમ્યામાં આગાર રાખી લેવા, નાની ગાયને મોટી કહેવી અને
મોટીને નાની કહેવી, ઓઢા વુધવાલીને વધારે વુધવાલી કહેવી
અને વધારે વેતરવાલીને ઓઢા વેતરવાલી કહેવી વિગેરે,

૩ પોતાની જમીન વિગેરે બીજાની કહેવી, બીજાની જમીન
વિગેરે પોતાની કહેવી,

હોય તે વેળા અસત્ય બોલાય તેની જયણા.

જૈન ધર્મ ઉપર પ્રેમ વા મોહથી જે અસત્ય બોલાય
તેની જયણા

આ ઉપરાંત જેઓને વિશેષ ટુટ રાખવાની જરૂ-
ર જણાય તેઓએ નોંચે લેખી લેવું.

૩ (દેશથકી અદત્તાદાન વિરમણ વ્રત)

૧-ગાંઠ ન છોડવી	૨-સ્ત્રીસો ન કાતરવો
૩-સ્નાતર ન પાડવું	૪-તાલું ન ભાંગવું.
૫-ભુંટ ન કરવી	૫-કોઈની પડી રહેલી
કીમતી ચીજ લેવી નહિ.	

આ ઉપરાંત જેઓને વિશેષ દયાગ કરવો હોય
તેઓએ નીચેની જગ્યામાં લેખી લેવું,

૪ (દેશથકી) મૈથુન વિરમણ વ્રત.

સ્વસ્ત્રી (પોતાની પરણેલી) સિવાય પરસ્ત્રીનો સર્વ-
થા કાયાથી ત્યાગ કરવો, તેમજ તિર્યંચ તથા નપુંસક
સાથે વિષયનો સર્વથા ત્યાગ કરવો.

સ્વપ્રમાં પરસ્ત્રીસંબંધથી જે મૈયુન દોષ લાગે તેની જયણા.

આઠમ ચૌદશ આદિકના પઞ્ચવસ્ત્રાણ કરવાં હોય
તો નીચે લઘ્વી લેવું,

૫-(વેશથકી) પરિગ્રહ પરિમાણ વ્રત)

પરિગ્રહનું નીચે પ્રમાણે પરિમાણ કરવું

૧--શોકડા રૂ   સ્વપે   [મિલ્કત સ્વપે

૨--સ્થાવરમિલ્કત [ઘર હાટ વિગેરે] રૂ   ની

૩--સોના રૂપાના, દ્રાગીના તથા મ્લવેરાત રૂ

ની કિંમતના સ્વપે

૪--નોકર ચાકર (સંરૂપા

૧ તેમજ સ્ત્રીઓ (પરણેલા) પતિ સિવાય પર પુરુષનો
સર્વથા ત્યાગ કરવો,

૨ ઉપરની મોલકત સરીક્તી વસ્તુ જેટલી કિંમતની તે હોય
તેટલી કિંમતનો દિવાલ ગણવો, વ્યાપારને માટે જયણા.

५-सोनारुपा सिवाय बीजी धातु रु नी किं०खपे.

६-फरनीचर रु. नी कीमतनुं खपे

७-जनावर [संख्या] खपे

८-ते सिवाय बीजी मिल्कत रु. सुधीनी खपे

अथवा एकंदर रीते रोकड, स्थावर, अने जंगम मिल्कत बंधु मळीने रु सुधीनुं खपे

६ दिशि परिमाण व्रत

पूर्व दिशाए गाउ जवुं खपे

अग्नी खूणामां गाउ जवुं खपे

दक्षिण गाउ जवुं खपे

नैरुत्य गाउ जवुं खपे

पश्चिम गाउ जवुं खपे

वायव्य गाउ जवुं खपे

उत्तर गाउ जवुं खपे

इशान गाऊ जवुं खपे

उर्द्ध (उंचे) गाउं जवुं खपे

अधो (नीचे)

गाउ जवुं खपे

आ उपरांत कागळ,तारअने छापाओ वांचवानी अ-
थवा लखवानी तेमज माणस मोकलवानी जयणा ।

७ भोगोपभोग परिमाण व्रत

भोग एटले एकवार भोगवाय ते जेमके पुष्प.
विलेपन भोजन विगेरे

उपभोग एटले एकज चीज बहुवार भोगवाय
ते जेमके वस्त्र, अलंकार, घर स्त्री विगेरे

उपर प्रमाणे भोग अने उपभोगनी वस्तुनुं परिमा-
ण करवुं तेने सातमु भोगोपभोगपरिमाण व्रत कहेणे.

तेने माटे हमेशां चौद नियम धारवा.

१—^१सचित्त वस्तु रोज खपे.

२-द्रव्य एटले खावा पोवाना पदार्थ रोज खपे.

*१ पृथ्वी-माटी मोडुं विगेरे,

२ पाणी-पीळा तथा नाधाने माटे परिमाण करवुं,

३ अग्नि-चुला, सगडी, चुला विगेरेनुं परिमाण करवुं,

४ वायु पंखा, हिंडोळा खाट विगेरेनुं परिमाण करवुं,

५ वनस्पति-अमुक वनस्पति टीपमांथी जे दिवसे जे
खात्री होय ते घागी लेवी,

૩--'વિગય ષ્ટલે. ઘી તેલ, દુધ, દહીં, ગોઠ અને
૨કઢાવિગય ષ છ વિગયમાંથી એક વિગયનો પ્રત્યેક
દિવસે ત્યાગ કરવો

૪—ધાનહ ષ્ટલે ઉપાનહ--પગરખા, મોજા વગેરે
જોડ સ્વપે

૫....તંબોઠ તે પાન સોપારી વિગેરે મુલ્કવાસ સ્વપે

૬—વથ્થ ષ્ટલે વસ્ત્ર સ્વપે

૭—કુસુમ તે સુંઘવાની વસ્તુ સ્વપે

૮—વાહન ષ્ટલે ગાડી વહાણ ઘોડા વિગેરે સ્વપે

૯—શયન ષ્ટલે શય્યા અને આસન સ્વપે

૧૦—વિલેપન તે શરીરે ચોપડવાની વસ્તુ સ્વપે

૧૧—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ ધારી લેવો

* વિગયનો ત્યાગ કે પ્રકારે થઈ શકે છે,

[૧ કાચી વિગયનો ત્યાગ ષ્ટલે વુધ વિગેરે મુલ્ક પદાર્થનો ત્યાગ અને (૨) પાકી વિગયનો ત્યાગ ષ્ટલે મુલ્કમાંથી બનેલા તથા પદાર્થનો ત્યાગ જેમકે વુધપાક મિષ્ટાન્ન વિગેરે,]

૧ તલેલી બીજ (એકવાન વિગેરે) તે વ્રજ ધાન પદેલા સમજવું.

૨, ફરતું, તરતું અને ચરતું.

૧૨--૧દિશિ તે દશે દિશાપ્ત   કોશ જવું.
 ૧૩--ન્હાણ તે રોજ   વસ્ત સ્નાન કરવું
 લોકાચારની જયણા

૧૪--ભક્ત તે ભોજન શેર   અને પાળી સ્વપે તે શેર
 પંદર કર્મદાન

૧ ફંગાલ કર્મ—ચુનો, ફંટ, નઢીઆં, કોલસા, સ્ના-
 નમાંથી નીકળે તેનો જયણા) ધુપેલ તેલ વિગેરે જે
 ચીજ મઠીથી પાકતી હોય તેનો મઠી કરાવીને તથા
 પકાવીને વેપાર ન કરવો.

૨ વનકર્મ—તે પાન, ફુલ, શાક, લાકડાં વિગેરે વ્યાપાર
 ન કરવો. સુકા લાકડાંનો વ્યાપાર કરવાની જયણા.

૩ સાડીકર્મ—ગાડાં, ફલ પ્રમુખ તૈયાર કરાવી તેનો
 વ્યાપાર ન કરવો.

૪ માડીકર્મ—ગાડી ઘોડા વિગેરે માડે આપવાનો

૧ છઠાં વ્રતમાં વિશિ પરિમાણ કરેલું હોય તેમાંથી ઓછું
 કરવું.

૨ પંદર કર્મદાન માંદેથી કોરૂપણ ચીજના શેર, મોઘ
 રાસવા પડે તથા તેનો સડો પડે તેનો જયણા,

व्यापार न करवो, तेम बेचवानी व्यापार न करवो,
घरनुं घर बेचवुं पडे तेनी जयणा,

५ फोडीकर्म—सुरंग करावी जमीन फोडवानो धं-
धो करवो नहि

६ दंत वाणिज्य-हाथी दांत विगेरेनो व्यापार न करवो

७ लख्खवाणिज्य-लख तथा गुंदनो व्यापार न करवो

८ रसवाणिज्य-घी, गोळ, तेलना व्यापारनो त्याग
करवो जयणा राखवी होय तो नियम करी लेवो.

९ विषवाणिज्य-अफीण, झेर विगेरे व्यापार न करवो

१० केशवाणिज्य-पशु पंखीना केश, पीछां उन वि-
गेरेनो व्यापार न करवो.

११ यंत्रपिलण कर्म-ते मील, जीन, संचा घा-
णी विगेरेथी धंधो न करवो

१२ निखंछनकर्म-बलद घोडा विगेरेने समराववा नहि

१३ दव—वनमां अग्निदाह देवो नहीं.

१४ शोषणकर्म-सरोवर तळाव विगेरेनु पाणी सुकवुं
नहि कारणसर कुवा टांका गळाववा पडे तेनी जयणा

૧૫ અસતી પોષણ—રમતને સ્વાતર કુતરા બીલાડાં
મેંના પોપટ વિગેરે પાલવા નહિ
આ પંદર કર્મદાન માં જેને જે રીતે ત્યાગમાં ફેરફાર
કરવો હોય તેણે આ નીચેની જગ્યામાં અનુક્રમે લખવું

૮ અનર્થદંડ વિરમણ વ્રત

કોઈને ફાંસી આપતા હોય ત્યાં જોવા જવું
નહિ કોઈ પણ પક્ષીઓને કોડા માટે ઘેર પાલવા
નહિ, તેમજ કુતરાં બિલાડાં વિગેરે હિંસક જાનવરોને-
પાલવા નહિ. હાથી, ઘોડા, ઘેંટા, કુકડા વિગેરેની લ-
ઢાઈની રમત ડ્યાં થતી હોય ત્યાં જોવા જવું નહિ જા-
નવરોના સરકસ આદિમાં જવાય તેની જયણા, રસ્તે
ચાલતા જોવાય તેની જયણા, બને ત્યાં સુધી સ્ત્રીકથા,
રાજકથા, દેશકથા તથા ભોજન કથા વિના કારણે
નહિ કરવાનો ઉપયોગ રાખવો પણ પચ્ચસ્થાન નહિ,

आ सिवाय कोइपण अनर्थदंड थतो होय तो बन-
ता सुधी उपयोग राखवो पण पंचखाण नथी, शस्त्रना
व्यापारनो आमां समावेश थाय ते तो तेनो त्याग के-
जे जयणा नीचे लखी सेवुं आपणे हथीआरनो वेपा-
र करवो नही पण घर माटे तथा वापरवानी जयणा

९ सामायिक व्रत

दर वर्षे सामायिक करुं रोगादिक कारणे जयणा,
वरषनी अंदर पूर्ण न थाय तो बाकीनी सा-
मायिकने बदले दरेक सामायिक दीठ व्रण बांधी न-
बकारवाळी गणवी चालत। सुधी आळस करवी नहीं

१० दशावगासिक व्रत

चौद नियम धारवा अने संक्षेपवानो खप करुं,
एनो अधिकार सातमा व्रतमां आवेलो ते वळी परंपरा
थो दश सामायिकनुं दिशावगासिक व्रत चाले ते ते
दर वरसे करुं रोगादिक कारणे जयणा

११ पौषध व्रत

दरवरसे आठपहोरनो के चारपहोरना पौषध
करुं, आठ पहोरनो न बने तो पोसा करवा.

પૌષધના પારણે અથવા તેમ ન બને તો વર્ષે એક-
માં વાર વાર સાધુને દાન આપ્યા પછી જમવું, અને-
આઠ્ઠા વર્ષમાં કોઈ ઉત્તમ સાધુનો જોગ ન બને તો કોઈ
ઉત્તમ સાધર્મી ભાઈને વાર જમાડીને પછી જમવું.

वस्तुनिष्ठ लीखितरी सादृष्टं दत्तुं
(त्याग के जयणा सत्त्वुं) त्याग के
जयणा सत्त्वुं]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कीबोझी तथा लीला फळनी

टीप

कीबोवरी तथा लीक फळ जे स्वये तेनी
नोंष आ नीचेना खाकी पानपां करवी

वावीश अभक्ष्य

नाम	त्याग
१ मध	
२ मांखण	
३ मादिरा	
४ मांस	
५ उंबराणा फळ	
६ वढना देटा	
७ कोठींबडां	
८ पीणळनी पेणडी	
९ पीणळना देट	
१० कुत्रिम बरफ	
११ शेर अफीणआदि	
१२ करा	
१३ काची माटी मोठुं	
१४ रात्री भोजन	
१५ बडुंबीज	
१६ बोळो	
१७ बीदळ	
१८ रोंगणा	
१९ अजाण्या फळ	
२० चुच्छ फळ	
२१ चलिंतरस	
२२ अनंतकाय	

२०

वत्रीश अनंतकायना नाम

नाम	त्याग	जयणा
१ सुरण कंद		
२ वज्रकंद		
३ लोळी वळदर		
४ आलु (बटेटा)		
५ लीली कचुरो		
६ सतावरो		
७ हीरलीकन्द		
८ कुंवार		
९ योर		
१० गळो		
११ लसण		
१२ कारेला		
१३ गाजर		
१४ लोढ		
१५ निरीकरणा		
१६ कुमळा पान		
१७ खरसबो		
१८ शेक		
१९ लीलोमोथ		
२० लुणीना झाडनी		
हाक,		

ॐ

- २१ खीकोडा
- २२ अचलवेळ
- २३ मुळा
- २४ भूमिकोडा
- २५ भवा अंकुरा
- २६ बाधुलानीभाजी
- २७ सुवरवेळ
- २८ पाळफानी भाजी
- २९ कुणी आंखली
- ३० (कोमक फळ
- ३१ रतातु
- ३२ पींकातु

स वजीरो अनलकावणी जोषव मेवजमां

वार विनि अकावरी पाळु अकावरीनी वपवा

- सुद २
- ६
- ८
- ११
- १४
- १६
- २
- ६
- ८
- ११
- १४
- ०))

११

भीसत्यविजय जैनग्रन्थमाला तरफथी—

ॐ प्रसिद्ध थयेला पुस्तको ॐ

- १ संवयश्रेणिगर्भित महावीरस्तवन. भेट
- २ जम्बूदीपसमास सटीक. भेट
- ३ उपधानविधि पत्राकारे. भेट
- ४ अन्ययोगव्यवच्छेदद्वार्त्रिजिका अवचूरि सहित. भेट.
- ५ पांडवचरित्र महाकाव्य पत्राकारे. रु, १-४-०
- ६ षष्ठिशतकप्रकरण सटीक. मूल कर्ता नेमिचंद्र. भेट.

टी. कार महोपाध्याय गुजरत्नगणि.

- ७ सत्यहरिचन्द्रप्रबन्ध पत्राकारे. भेट.
- ८ जिनगुणस्तवनाचली. सा० भेट. गृहस्थ ०-४-०

— मलवानुं ठेकाणु —

भीसत्यविजय जैन ग्रन्थमालाना ओ० सेक्रेटरी-

ॐ शा मोहनलाल बाबाभाइ ॐ

टे. पांचकुवा—कापडबजार पारसीवाल—अमदावाद.

- ९ पोसहविधि. भेट.

भीसेना ठेकाणेशी मलशे

ॐ शा तुलसाजी ठाकरजी ॐ

गु० तसतगड—मारवाड.

